

UREDBA (EU) 2019/943 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 5. lipnja 2019.
o unutarnjem tržištu električne energije

Uključena i prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice 2022/03/MC-EnC od 15. prosinca 2022. kojom se uključuju Uredba (EU) 2019/942, Uredba (EU) 2019/943, Uredba (EU) 2015/1222, Uredba (EU) 2016/1719, Uredba (EU) 2017/2195, Uredba (EU) 2017/2196, Uredba (EU) 2017/1485 u pravni okvir Energetske zajednice, mijenja i dopunjuje Aneks I. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice i vrše izmjene i dopune odluka Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC i 2011/02/MC-EnC.¹

POGLAVLJE I.
PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.
Predmet i područje primjene

Cilj je ove Uredbe:

- (a) odrediti osnovu za učinkovito postizanje ciljeva [Energetske zajednice](#) i posebno okvira klimatske i energetske politike do 2030. omogućivanjem prenošenja tržišnih signala za povećanu učinkovitost, veći udio izvora obnovljive energije, sigurnost opskrbe, fleksibilnost, održivost, dekarbonizaciju i inovacije;
- (b) odrediti temeljna načela za dobro funkcionirajuća, integrirana tržišta električne energije, kojima se svim pružateljima resursa i kupcima električne energije omogućuje nediskriminirajući pristup mreži, osnažuju kupci, osigurava konkurentnost na globalnom tržištu, kao i upravljanje potrošnjom, skladištenje energije i energetska učinkovitost, te olakšava agregacija distribuirane potražnje i ponude i omogućuje integracija tržišta i sektorska integracija te na tržištu utemeljene naknade za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora;
- (c) odrediti poštena pravila za prekograničnu razmjenu električne energije te tako povećati konkurentnost na unutarnjem tržištu električne energije, uzimajući u obzir posebne karakteristike nacionalnih i regionalnih tržišta, uključujući uspostavljanje mehanizma naknade za prekogranični protok električne energije i određivanje usklađenih načela za naknade za prekogranični prijenos i dodjelu raspoloživih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih prijenosnih sustava;
- (d) olakšati nastanak dobro funkcionirajućeg i transparentnog veleprodajnog tržišta koje doprinosi visokoj razini sigurnosti opskrbe električnom energijom te predvidjeti mehanizme za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu električne energije.

Članak 2.
Definicije

Primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) “interkonekcijski vod” znači prijenosni vod koji prelazi ili premošćuje granicu između [Ugovornih strana Energetske zajednice](#) ili između [Ugovornih strana](#) i država članica

¹ Prilagodbe donesene Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC istaknute su [plavom bojom](#).

Europske unije i koji povezuje nacionalne prijenosne sustave Ugovornih strana Energetske zajednice ili Ugovornih strana i država članica Europske unije;

- (2) “regulatorno tijelo” znači regulatorno tijelo koje je odredila svaka Ugovorna strana na temelju članka 57. stavka 1. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (3) “prekogranični protok” znači fizički protok električne energije u prijenosnoj mreži Strane Energetske zajednice koji proizlazi iz učinaka aktivnosti proizvođača, kupaca ili oboje, te Strane Energetske zajednice na njezinoj prijenosnoj mreži;
- (4) “zagušenje” znači situacija u kojoj se ne može udovoljiti svim zahtjevima sudionika na tržištu za trgovinu između mrežnih zona jer bi znatno utjecali na fizičke protoke na mrežnim elementima koji ne mogu prihvatiti te protoke;
- (5) “novi interkonekcijski vod” znači interkonekcijski vod koji nije dovršen do 1. srpnja 2007.;
- (6) “strukturno zagušenje” znači zagušenje u prijenosnom sustavu koje se može nedvosmisleno definirati, koje je predvidljivo, zemljopisno stabilno tijekom vremena i često se ponavlja u uvjetima normalnog električnog pogona sustava;
- (7) “operator tržišta” znači subjekt koji pruža uslugu kojom se ponude električne energije za prodaju povezuju s ponudama za njezinu kupovinu;
- (8) “nominirani operator tržišta električne energije” ili “NEMO” znači operator tržišta kojeg je nadležno tijelo odredilo za obavljanje zadaća povezanih s jedinstvenim povezivanjem dan unaprijed ili jedinstvenim unutar dnevnim povezivanjem;
- (9) “vrijednost neisporučene energije” znači procjena u EUR/MWh najviše cijene električne energije koju su kupci voljni platiti kako bi izbjegli prekid opskrbe;
- (10) “uravnoteženje” znači sve aktivnosti i svi postupci, u svim vremenskim planovima, kojima operatori prijenosnih sustava kontinuirano osiguravaju održavanje frekvencije sustava unutar unaprijed definiranog raspona stabilnosti i usklađenost s količinom rezervi koje su potrebne s obzirom na traženu kvalitetu;
- (11) “energija uravnoteženja” znači energija kojom operatori prijenosnih sustava izvode uravnoteženje;
- (12) “pružatelj usluge uravnoteženja” znači sudionik na tržištu koji operatorima prijenosnih sustava pruža energiju uravnoteženja i rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava;
- (13) “rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava” znači količina kapaciteta koju je pružatelj usluge uravnoteženja pristao čuvati i s obzirom na koju je pristao podnositi ponude za odgovarajuću količinu energije uravnoteženja operatoru prijenosnog sustava za vrijeme trajanja ugovora;
- (14) “subjekt odgovoran za odstupanje” znači sudionik na tržištu, ili njegov odabrani zastupnik, odgovoran za svoja odstupanja na tržištu električne energije;
- (15) “razdoblje obračuna odstupanja” znači vremenska jedinica za obračun odstupanja subjekata odgovornih za odstupanja;
- (16) “cijena odstupanja” znači cijena, koja može biti pozitivna, jednaka nuli ili negativna, u svakom razdoblju obračuna odstupanja za odstupanje u bilo kojem smjeru;
- (17) “područje definiranja cijene odstupanja” znači područje unutar kojeg se obračunava cijena odstupanja;

- (18) “pretkvalifikacijski postupak” znači postupak za provjeru sukladnosti pružatelja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava sa zahtjevima koje utvrde operatori prijenosnih sustava;
- (19) “kapacitet rezerve” znači količina rezerve za održavanje frekvencije, rezerve za ponovnu uspostavu zadane frekvencije ili spore rezerve koja treba biti dostupna operatoru prijenosnog sustava;
- (20) “prioritetno dispečiranje” znači, s obzirom na samostalni dispečerski model, dispečiranje elektrana na temelju kriterija koji se razlikuju od ekonomskog poretka ponuda, a, s obzirom na središnji dispečerski model, dispečiranje elektrana na temelju kriterija koji se razlikuju od ekonomskog poretka ponuda i od mrežnih ograničenja, kojim se daje prednost dispečiranju posebnih proizvodnih tehnologija;
- (21) “regija za izračun kapaciteta” znači zemljopisno područje na kojem se primjenjuje koordinirani izračun kapaciteta;
- (22) “mehanizam za razvoj kapaciteta” znači privremena mjera kojom se osigurava postizanje potrebne razine adekvatnosti resursa plaćanjem za dostupnost resursa, isključujući mjere povezane s pomoćnim uslugama ili upravljanjem zagušenjima;
- (23) “visokoučinkovita kogeneracija” znači kogeneracija koja ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu II. Direktivi 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2015/08/MC-EnC od 16. listopada 2015.](#);
- (24) “demonstracijski projekt” znači projekt koji demonstrira neku tehnologiju kao prvu te vrste u [Energetskoj zajednici](#) koji je važna inovacija koja uvelike nadmašuje trenutnu vrhunsku tehnologiju;
- (25) “sudionik na tržištu” znači fizička ili pravna osoba, koja kupuje, prodaje ili proizvodi električnu energiju, koja se bavi agregiranjem ili koja je operator usluga upravljanja potrošnjom ili skladištenja energije, među ostalim davanjem nalogâ za trgovanje, na jednom ili više tržišta električne energije, između ostalog na tržištima energije uravnoteženja;
- (26) “redispečiranje” znači mjera, uključujući ograničavanje, koju aktivira jedan ili više operatora prijenosnih sustava ili operatora distribucijskih sustava promjenom proizvodnog obrasca, obrasca opterećenja, ili oboje, kako bi se promijenili fizički protoci u elektroenergetskom sustavu i smanjilo fizičko zagušenje ili na neki drugi način zajamčila sigurnost sustava;
- (27) “trgovanje u suprotnom smjeru” znači prekozonska razmjena koju su pokrenuli operatori sustava između dviju zona trgovanja radi smanjenja fizičkog zagušenja;
- (28) “proizvodno postrojenje” znači postrojenje u kojem se primarna energija pretvara u električnu energiju, a koje se sastoji od jednog ili više modula za proizvodnju električne energije priključenih na mrežu;
- (29) “središnji dispečerski model” znači model planiranja i dispečiranja po kojem operator prijenosnog sustava u okviru integriranog sustava planiranja određuje planove proizvodnje i potrošnje te dispečiranje proizvodnih postrojenja i postrojenja kupaca, s obzirom na postrojenja koja se mogu dispečirati;
- (30) “samostalni dispečerski model” znači model planiranja i dispečiranja u kojem se planovi proizvodnje i potrošnje te dispečiranje proizvodnih postrojenja i postrojenja kupaca određuju od strane agenata za planiranje tih postrojenja;

- (31) “standardni proizvod za uravnoteženje” znači usklađeni proizvod za uravnoteženje koji su svi operatori prijenosnih sustava definirali u svrhu razmjene usluga uravnoteženja;
- (32) “posebni proizvod za uravnoteženje” znači proizvod za uravnoteženje koji se razlikuje od standardnog proizvoda za uravnoteženje;
- (33) “delegirani operator” znači subjekt kojem je posebne zadaće ili obveze povjerene operatoru prijenosnog sustava ili nominiranom operatoru tržišta električne energije na temelju ove Uredbe ili drugog pravnog akta [Energetske zajednice](#) delegirao taj operator prijenosnog sustava ili taj nominirani operator tržišta električne energije, ili su mu te zadaće ili obveze dodijelili [Strana Energetske zajednice](#) ili regulatorno tijelo;
- (34) “kupac” znači kupac kako je definiran u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (35) “krajnji kupac” znači krajnji kupac kako je definiran u članku 2. točki 3. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (36) “veleprodajni kupac” znači veleprodajni kupac kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (37) “kupac iz kategorije kućanstvo” znači kupac iz kategorije kućanstvo kako je definiran u članku 2. točki 4. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (38) “malo poduzeće” znači malo poduzeće kako je definirano u članku 2. točki 7. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (39) “aktivni kupac” znači aktivni kupac kako je definiran u članku 2. točki 8. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (40) “tržišta električne energije” znači tržišta električne energije kako su definirana u članku 2. točki 9. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (41) “opskrba” znači opskrba kako je definirana u članku 2. točki 12. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (42) “ugovor o opskrbi električnom energijom” znači ugovor o opskrbi električnom energijom kako je definiran u članku 2. točki 13. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (43) “agregiranje” znači agregiranje kako je definirano u članku 2. točki 18. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (44) “upravljanje potrošnjom” znači upravljanje potrošnjom kako je definirano u članku 2. točki 20. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (45) “sustav pametnog mjerenja” znači sustav pametnog mjerenja kako je definiran u članku 2. točki 23. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);

- (46) “interoperabilnost” znači interoperabilnost kako je definirana u članku 2. točki 24. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (47) “distribucija” znači distribucija kako je definirana u članku 2. točki 28. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (48) “operator distribucijskog sustava” znači operator distribucijskog sustava kako je definiran u članku 2. točki 29. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (49) “energetska učinkovitost” znači energetska učinkovitost kako je definirana u članku 2. točki 30. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (50) “energija iz obnovljivih izvora” ili “obnovljiva energija” znači energija iz obnovljivih izvora ili obnovljiva energija kako je definirano u članku 2. točki 31. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (51) “distribuirana proizvodnja” znači distribuirana proizvodnja kako je definirana u članku 2. točki 32. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (52) “prijenos” znači prijenos kako je definiran u članku 2. točki 34. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (53) “operator prijenosnog sustava” znači operator prijenosnog sustava kako je definiran u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (54) “korisnik sustava” znači korisnik sustava kako je definiran u članku 2. točki 36. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (55) “proizvodnja” znači proizvodnja kako je definirana u članku 2. točki 37. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (56) “proizvođač” znači proizvođač kako je definiran u članku 2. točki 38. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (57) “međusobno povezani sustav” znači međusobno povezani sustav kako je definiran u članku 2. točki 40. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (58) “mali izolirani sustav” znači mali izolirani sustav kako je definiran u članku 2. točki 42. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;
- (59) “mali povezani sustav” znači mali povezani sustav kako je definiran u članku 2. točki 43. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC;

- (60) “pomoćna usluga” znači pomoćna usluga kako je definirana u članku 2. točki 48. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (61) “nefrekvencijska pomoćna usluga” znači nefrekvencijska pomoćna usluga kako je definirana u članku 2. točki 49. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (62) “skladištenje energije” znači skladištenje energije usluga kako je definirano u članku 2. točki 59. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (63) “regionalni koordinacijski centar” znači regionalni koordinacijski centar u skladu s člankom 35. ove Uredbe;
- (64) “veleprodajno tržište energije” znači veleprodajno tržište energije kako je definirano u članku 2. točki 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2018/10/MC-EnC](#);
- (65) “zona nadmetanja” znači najveće zemljopisno područje unutar kojeg sudionici na tržištu mogu razmjenjivati energiju bez raspodjele kapaciteta;
- (66) “raspodjela kapaciteta” znači prekozonska dodjela kapaciteta;
- (67) “kontrolno područje” znači usklađen dio međusobno povezanog sustava, kojim upravlja jedan operator sustava i obuhvaća povezana fizička opterećenja i/ili proizvodne jedinice ako ih ima;
- (68) “usklađeni neto kapacitet prijenosa” znači metoda izračuna kapaciteta na temelju načela procjene i utvrđivanja unaprijed (ex ante) najveće razmjene energije između susjednih zona nadmetanja;
- (69) “kritični element mreže” znači element mreže bilo unutar zone nadmetanja ili između zona nadmetanja koji je uzet u obzir u postupku izračuna kapaciteta, ograničavajući količinu električne energije koja se može razmjenjivati;
- (70) “kapacitet između zona” znači sposobnost međusobno povezanog sustava da prihvati prijenos energije između zona nadmetanja;
- (71) “proizvodna jedinica” znači jedinstveni generator električne energije koji pripada jedinici proizvodnje;
- (72) “država članica” znači teritoriju Europske unije iz članka 27. Ugovora.²

POGLAVLJE II. *OPĆA PRAVILA ZA TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE*

Članak 3.

Načela koja se odnose na funkcioniranje tržišta električne energije

[Ugovorne strane](#), regulatorna tijela, operatori prijenosnih sustava, operatori distribucijskih sustava, operatori tržišta i delegirani operatori osiguravaju da se na tržištima električne energije djeluje u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) cijene se formiraju na temelju potražnje i ponude;

² Ugovora o uspostavi Energetske zajednice

- (b) tržišnim se pravilima potiče slobodno formiranje cijena te se izbjegavaju aktivnosti kojima se sprječava formiranje cijena na temelju potražnje i ponude;
- (c) tržišnim se pravilima olakšava razvoj fleksibilnije proizvodnje, održive proizvodnje s niskom razinom emisije ugljika i fleksibilnije potražnje;
- (d) kupcima se omogućuje da se koriste tržišnim mogućnostima i snažnijim tržišnim natjecanjem na maloprodajnim tržištima te su ovlaštene da djeluju kao sudionici na tržištu energije i u energetske tranziciji;
- (e) tržišno se sudjelovanje krajnjih kupaca i malih poduzeća omogućuje agregacijom proizvodnje iz postrojenja s višestrukom proizvodnjom ili iz postrojenja za upravljanje potrošnjom za više kupaca kako bi na tržištu električne energije bile dane zajedničke ponude te kako bi se njima zajednički upravljalo u elektroenergetskom sustavu, u skladu s pravom tržišnog natjecanja [Energetske zajednice](#);
- (f) tržišnim se pravilima omogućuje dekarbonizacija elektroenergetskog sustava, a time i gospodarstva, uključujući, omogućivanjem integracije električne energije iz obnovljivih izvora i pružanjem poticaja za energetske učinkovitost;
- (g) tržišnim pravilima postižu se primjereni poticaji za ulaganja u proizvodnju, osobito dugoročna ulaganja za dekarbonizirani i održivi elektroenergetski sustav, skladištenje energije, energetske učinkovitost i upravljanje potrošnjom za zadovoljavanje potreba tržišta, te se olakšava pošteno tržišno natjecanje, čime se osigurava sigurnost opskrbe;
- (h) postepeno se uklanjaju prepreke prekograničnim protocima električne energije između zona trgovanja ili [Strana Energetske zajednice](#), i prekograničnim transakcijama na tržištima električne energije te povezanim tržištima usluga;
- (i) tržišnim se pravilima omogućuje regionalna suradnja ako je ona djelotvorna;
- (j) sigurnom i održivom proizvodnjom, skladištenjem energije i upravljanjem potrošnjom ravnopravno se sudjeluju na tržištu na temelju zahtjeva predviđenih pravom Unije;
- (k) svi su proizvođači izravno ili neizravno odgovorni za prodaju energije koju proizvode;
- (l) tržišnim se pravilima omogućuje razvoj demonstracijskih projekata u izvore energije, tehnologije ili sustave koji su održivi, sigurni i imaju niske emisije ugljika, čija je realizacija i uporaba u korist društva;
- (m) tržišnim se pravilima omogućuje učinkovito dispečiranje proizvodnih sredstava, skladištenje energije i upravljanje potrošnjom;
- (n) tržišnim se pravilima omogućuje ulaz i izlaz poduzeća za proizvodnju električne energije, skladištenje energije i opskrbu električnom energijom na temelju ocjene ekonomske i financijske održivosti njihova rada koju provode ta poduzeća;
- (o) kako bi se sudionicima na tržištu omogućila zaštita od rizika u pogledu nestabilnosti cijena na tržišnoj osnovi te ublažila nesigurnost povezana s budućim povratom ulaganja, u razmjenama se može transparentno trgovati dugoročnim proizvodima za zaštitu od rizika, a o dugoročnim ugovorima o opskrbi električnom energijom može se pregovarati izvan burze, pod uvjetom da se poštuje pravo tržišnog natjecanja [Energetske zajednice](#);
- (p) tržišnim se pravilima olakšava trgovina proizvodima diljem [Energetske zajednice](#) a u okviru regulatornih izmjena u obzir se uzimaju kratkoročni i dugoročni učinci na termiska tržišta i proizvode;
- (q) sudionici na tržištu imaju pravo dobiti pristup prijenosnim mrežama i distribucijskim mrežama pod objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim uvjetima.

Članak 4.
Pravedna tranzicija

Tajništvo Energetske zajednice podupire Ugovorne strane koje uspostavljaju nacionalne strategije za postupno smanjenje postojećih proizvodnih i rudarskih kapaciteta na ugljen i druga kruta fosilna goriva svim raspoloživim sredstvima kako bi se omogućila pravedna tranzicija u regijama pogođenim strukturnim promjenama. Tajništvo Energetske zajednice pomaže Ugovornim stranama u rješavanju posljedica koje prijelaz na čistu energiju ima na društvo i gospodarstvo.

Tajništvo Energetske zajednice blisko surađuje s dionicima u regijama s velikom potrošnjom ugljena i velikim emisijama ugljika, olakšava pristup raspoloživim fondovima i programima i njihovo korištenje te potiče razmjene dobrih praksi, što uključuje rasprave o industrijskim planovima i potrebnim prekvalifikacijama.

Članak 5.
Odgovornost za odstupanja

1. Svi sudionici na tržištu odgovorni su za odstupanja koja uzrokuju u sustavu ("odgovornost za odstupanja"). U tu svrhu sudionici na tržištu ili su subjekti odgovorni za odstupanja ili svoju odgovornost ugovorno prenose na subjekt po vlastitom izboru odgovoran za odstupanje. Svaki subjekt odgovoran za odstupanje financijski je odgovoran za svoja odstupanja i nastoji održavati ravnotežu ili pomagati da elektroenergetski sustav bude uravnotežen.

2. Ugovorne strane mogu odobriti odstupanja od odgovornosti za odstupanja samo za:
- (a) demonstracijske projekte za inovativne tehnologije, podložno odobrenju regulatornog tijela, pod uvjetom da su ta odstupanja ograničena na vrijeme i opseg za koje su potrebna kako bi se ispunile demonstracijske svrhe;
 - (b) postrojenja za proizvodnju energije koja se služe obnovljivim izvorima energije s instaliranim kapacitetom električne energije manjim od 400 kW;
 - (c) postrojenja koja dobivaju potporu koju su nadležna tijela odobrila u skladu s pravilima Energetske zajednice o državnim potporama na temelju članaka 18. i 19. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice i koja su stavljena u pogon prije stupanja na snagu ove Uredbe.

Ugovorne strane, ne dovodeći u pitanje Anex III. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, mogu pružiti poticaje sudionicima na tržištu koji su potpuno ili djelomično izuzeti od odgovornosti za odstupanja da prihvate punu odgovornost za odstupanja.

3. Ako Ugovorna strana odobri odstupanje u skladu s <...>³ stavkom 2., osigurava da neki drugi sudionik na tržištu ispunji financijsku odgovornost za odstupanja.
4. Za postrojenja za proizvodnju energije stavljena u pogon od 1. siječnja 2026. stavak 2. točka (b) primjenjuje se samo na proizvodna postrojenja koja se služe obnovljivim izvorima energije s instaliranim kapacitetom električne energije manjim od 200 kW.

³ <...> označava tekst Uredbe koji nije primjenjiv u Ugovornim stranama Energetske zajednice (za relevantne dijelove teksta vidjeti članak 5. Odluke Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC).

Članak 6.

Tržište električne energije uravnoteženja

1. Tržišta električne energije uravnoteženja, uključujući pretkvalifikacijske postupke, organiziraju se tako da:

- (a) osiguravaju djelotvornu nediskriminaciju među sudionicima na tržištu, uzimajući u obzir različite tehničke potrebe elektroenergetskog sustava i različite tehničke sposobnosti izvora proizvodnje, skladištenja energije i upravljanja potrošnjom;
- (b) osiguravaju transparentnu i tehnološki neutralnu definiciju usluga i njihovu nabavu na transparentan, tržišno utemeljen način;
- (c) osiguravaju nediskriminirajući pristup svim sudionicima na tržištu, pojedinačno ili zajednički, između ostalog u odnosu na električnu energiju proizvedenu iz raznih obnovljivih izvora energije, upravljanje potrošnjom i skladištenje energije;
- (d) poštuju potrebu za prihvaćanjem povećanja udjela promjenjive proizvodnje, povećanu razinu upravljanja potrošnjom i pojavu novih tehnologija.

2. Cijena energije uravnoteženja ne određuje se unaprijed u ugovoru za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava. Postupci nabave transparentni su u skladu s člankom 40. stavkom 4. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#), uz istodobno poštovanje povjerljivosti poslovno osjetljivih informacija.

3. Tržišta uravnoteženja osiguravaju pogonsku sigurnost te istodobno omogućuju najveću moguću uporabu i učinkovitu dodjelu prekozonskog kapaciteta po vremenskim okvirima u skladu s člankom 17.

4. Obračun energije uravnoteženja za standardne proizvode za uravnoteženje i posebne proizvode za uravnoteženje temelji se na načelu granične cijene (plaćanju postignute cijene) osim ako sva regulatorna tijela odobravaju alternativnu metodu određivanja cijena na temelju zajedničkog prijedloga svih operatora prijenosnih sustava utemeljenog na analizi kojom je dokazano da je ta alternativna metoda određivanja cijena učinkovitija.

Sudionicima na tržištu dopušteno je podnositi ponude što je bliže moguće stvarnom vremenu, a rok za ponude energije uravnoteženja ne smije prethoditi vremenu zatvaranja unutardnevnog prekozonskog tržišta.

Operatori prijenosnih sustava koji primjenjuje središnji dispečerski model mogu utvrditi dodatna pravila u skladu sa <...> [Uredbom \(EU\) 2017/2195, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#).

5. Za odstupanja se obračunava cijena koja odražava vrijednost energije u stvarnom vremenu.

6. Područje definiranja cijene odstupanja jednako je zoni trgovanja, osim u slučaju središnjeg dispečerskog modela kada područje cijene odstupanja može biti dijelom zone trgovanja.

7. Dimenzioniranje kapaciteta rezerve provode operatori prijenosnih sustava te se ono olakšava na regionalnoj razini.

8. Nabavu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava provode operatori prijenosnih sustava te se nju može olakšavati na regionalnoj razini, a rezervacija prekograničnog kapaciteta se u tu svrhu može ograničiti. Nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava tržišno je utemeljena i organizirana tako da se njome sudionici na tržištu u pretkvalifikacijskom postupku ne diskriminiraju u skladu s člankom 40. stavkom 4. Direktive (EU) 2019/944, [kako](#)

je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, bilo da sudionici na tržištu sudjeluju pojedinačno ili zajednički.

Nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje temelji se na primarnom tržištu osim ako i u mjeri u kojoj regulatorno tijelo omogući odstupanje kako bi dozvolilo korištenje drugih oblika tržišno utemeljene nabave zbog nedostatka tržišnog natjecanja na tržištu usluga uravnoteženja. Odstupanja od obveze temeljenja nabave rezerviranog kapaciteta na primjeni primarnih tržišta preispituju se svake tri godine.

9. Nabava rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava regulacijom prema gore i prema dolje provodi se odvojeno, osim ako regulatorno tijelo odobri odstupanje od tog načela na temelju toga da bi se time ostvarila veća gospodarska učinkovitost, što je dokazano evaluacijom koju je proveo operator prijenosnog sustava. Ugovori za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava ne sklapaju se više od jednog dana prije osiguravanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, a ugovorno razdoblje ne smije biti dulje od jednog dana, osim ako i u mjeri u kojoj je regulatorno tijelo odobrilo ranije sklapanje ugovora ili dulja razdoblja sklapanja ugovora kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe ili poboljšala gospodarska učinkovitost.

Ako je odobreno odstupanje, za najmanje 40% standardnih proizvoda za uravnoteženje i najmanje 30% svih proizvoda koji se upotrebljavaju za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava, ugovori za rezervirani kapacitet za uravnoteženje sustava sklapaju se najmanje jedan dan prije osiguravanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava, a ugovorno razdoblje iznosi najviše jedan dan. Sklapanje ugovora za preostali dio rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava provodi se za najviše jedan mjesec prije pružanja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava i iznosi najviše jedan mjesec.

10. Na zahtjev operatora prijenosnog sustava regulatorno tijelo može odlučiti produljiti ugovorno razdoblje preostalog dijela rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava iz stavka 9. na najviše dvanaest mjeseci pod uvjetom da je takva odluka vremenski ograničena i da će pozitivni učinci u smislu snižavanja troškova za krajnje kupce premašiti negativne učinke na tržište. Taj zahtjev sadržava:

- (a) određeno vremensko razdoblje tijekom kojeg bi se izuzeće primjenjivalo;
- (b) određeni opseg rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje na koji bi se izuzeće primjenjivalo;
- (c) analizu učinka izuzeća na sudjelovanje resursa za uravnoteženje; i
- (d) obrazloženje izuzeća u kojem se dokazuje da bi to izuzeće rezultiralo nižim troškovima za krajnje kupce.

11. Neovisno o stavku 10., počevši od 1. siječnja 2026. ugovorna razdoblja ne smiju biti dulja od šest mjeseci.

12. Regulatorna tijela do 1. siječnja 2028. [Tajništvu Energetske zajednice](#) i [Reguatornom odboru Energetske zajednice](#) podnose izvješće o udjelu ukupnog kapaciteta obuhvaćenog ugovorima s trajanjem ili razdobljem nabave duljim od jednog dana.

13. Operatori prijenosnih sustava ili njihovi delegirani operatori objavljuju, što je bliže moguće stvarnom vremenu, ali uz odgodu od najviše 30 minuta nakon isporuke, informacije o trenutačnoj ravnoteži sustava na svojim područjima planiranja razmjene, procijenjenim cijenama odstupanja i procijenjenim cijenama energije uravnoteženja.

14. Kada standardni proizvodi za uravnoteženje nisu dovoljni za jamčenje operativne sigurnosti ili neki resursi za uravnoteženje ne mogu sudjelovati na tržištu uravnoteženja putem standardnih proizvoda za uravnoteženje, operatori prijenosnih sustava mogu predložiti, a

regulatorna tijela mogu odobriti odstupanja od stavaka 2. i 4. za posebne proizvode za uravnoteženje koji se aktiviraju lokalno bez razmjene s drugim operatorima prijenosnih sustava.

Prijedlozi odstupanja uključuju opis mjera predloženih kako bi se uporaba posebnih proizvoda svela na najmanju moguću mjeru podložno njihovoj gospodarskoj učinkovitosti, dokaz da posebni proizvodi ne uzrokuju znatne neučinkovitosti i poremećaje na tržištu uravnoteženja unutar ili izvan područja planiranja razmjene, kao i, prema potrebi, pravila i informacije za postupak konverzije ponuda energije uravnoteženja iz posebnih proizvoda za uravnoteženje u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda za uravnoteženje.

Članak 7.

Tržište dan unaprijed i unutardnevno tržište

1. Operatori prijenosnih sustava i nominirani operatori tržišta električne energije zajednički organiziraju upravljanje integriranim tržištem dan unaprijed i unutardnevnim tržištem u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#). Operatori prijenosnih sustava i nominirani operatori tržišta električne energije surađuju na razini [Energetske zajednice](#) ili, ako je primjerenije, na regionalnoj razini kako bi što više povećali učinkovitost i djelotvornost trgovanja električnom energijom [Energetske zajednice](#) dan unaprijed i unutar jednog dana. Obvezom suradnje ne dovodi se u pitanje primjena prava tržišnog natjecanja Unije. Funkcije operatora prijenosnih sustava i nominiranih operatora tržišta električne energije koje su povezane s trgovanjem električnom energijom podliježu regulatornom nadzoru regulatornih tijela na temelju članka 59. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#), i [Regulatornog odbora Energetske zajednice](#) <...>.

2. Tržište dan unaprijed i unutardnevno tržište:

- (a) organiziraju se tako da se na njima ne diskriminira;
- (b) čim više povećavaju sposobnost svih sudionika na tržištu da kontroliraju svoja odstupanja;
- (c) čim više povećavaju prilike za sve sudionike na tržištu da sudjeluju u prekozonskoj trgovini što je bliže moguće stvarnom vremenu u svim zonama trgovanja;
- (d) osiguravaju cijene koje odražavaju tržišne osnove, uključujući vrijednost energije u stvarnom vremenu, na koje se sudionici na tržištu mogu osloniti pri dogovaranju o dugoročnijim proizvodima za zaštitu od rizika;
- (e) osiguravaju pogonsku sigurnost te istodobno omogućuju čim veću uporabu prijenosnog kapaciteta;
- (f) transparentni su uz istodobnu zaštitu povjerljivosti poslovno osjetljivih informacija i osiguravanje da se trgovina odvija anonimno;
- (g) na njima se trgovine unutar zone trgovanja ne razlikuju od trgovina koje prelaze granice zona trgovanja; i
- (h) organiziraju se na način kako bi se zajamčilo da svi sudionici na tržištu mogu tržištu pristupiti pojedinačno ili zajednički.

Članak 8.

Trgovina na tržištu dan unaprijed i na unutardnevnom tržištu

1. Nakon određivanja u skladu s člancima 4. do 6. Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, nominirani operatori tržišta električne energije omogućuju sudionicima na tržištu da trguju energijom što je bliže moguće stvarnom vremenu, a najmanje do vremena zatvaranja unutardnevnog prekozonskog tržišta.
2. Nominirani operatori tržišta električne energije sudionicima na tržištu pružaju priliku da trguju energijom u vremenskim intervalima koji su kratki barem kao razdoblje obračuna odstupanja i na tržištu dan unaprijed i na unutardnevnom tržištu.
3. Nominirani operatori tržišta električne energije osiguravaju proizvode za trgovanje na tržištu dan unaprijed i unutardnevnom tržištu koji su dovoljno mali, s najmanjim veličinama ponude od 500 kW ili manje, kako bi omogućili djelotvorno sudjelovanje upravljanja potrošnjom, skladištenja energije i manjih obnovljivih izvora, među ostalim i izravno sudjelovanje kupaca.
4. Do 1. siječnja 2023. razdoblje obračuna odstupanja je 15 minuta na svim područjima planiranja razmjene osim ako su regulatorna tijela odobrila odstupanje ili izuzeće. Odstupanja se mogu odobriti samo do 31. prosinca 2024.

Od 1. siječnja 2027. razdoblje obračuna odstupanja ne smije biti dulje od 30 minuta kada su pojedino izuzeće odobrila sva regulatorna tijela nekog sinkronog područja.

Članak 9.

Dugoročna tržišta

1. U skladu s Uredbom (EU) 2016/1719, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, operatori prijenosnih sustava izdaju dugoročna prava prijenosa ili poduzimaju jednakovrijedne mjere kako bi omogućili sudionicima na tržištu, među ostalim vlasnicima postrojenja za proizvodnju energije koja se služe obnovljivim izvorima energije, da se zaštite od rizika u pogledu cijena u različitim zonama trgovanja osim ako se procjenom dugoročnog tržišta koju je na granicama zona trgovanja provelo nadležno regulatorno tijelo pokaže da postoji dovoljno prilika za zaštitu od rizika u dotičnim zonama trgovanja.
2. Dugoročna prava prijenosa dodjeljuju se transparentno, utemeljeno na tržištu i bez diskriminacije na jedinstvenoj platformi za dodjelu.
3. Uz uvjet da se poštuje pravo tržišnog natjecanja *Energetske zajednice*, operatori tržišta slobodno razvijaju proizvode za zaštitu od rizika, uključujući dugoročne proizvode za zaštitu od rizika, kako bi sudionicima na tržištu, među ostalim vlasnicima postrojenja za proizvodnju energije koja se služe obnovljivim izvorima energije, pružili primjerene mogućnosti da se zaštite od financijskog rizika fluktuacije cijena. *Ugovorne strane* ne ograničuju takvu aktivnost zaštite od rizika na trgovine unutar *Ugovorne strane* ili zone trgovanja.

Članak 10.

Tehnička ograničenja trgovanja

1. Nema gornjeg ni donjeg ograničenja za veleprodajnu cijenu električne energije. Ova se odredba, među ostalim, primjenjuje na podnošenje ponuda i obračun u svim vremenskim

okvirima i uključuje energiju uravnoteženja i cijene odstupanja, ne dovodeći u pitanje tehnička ograničenja cijena koja se mogu primijeniti u vremenskom okviru za uravnoteženje te u vremenskom okviru dana unaprijed i unutar dnevnog vremenskog okvira u skladu sa stavkom 2.

2. Nominirani operatori tržišta električne energije mogu primjenjivati usklađena ograničenja na maksimalne i minimalne postignute cijene za vremenske okvire dan unaprijed i unutar jednog dana. Ta su ograničenja dovoljno visoka da se nepotrebno ne ograničava trgovina, usklađena su za područje zajedničkog tržišta te se njima u obzir uzima maksimalna vrijednost neisporučene energije. Nominirani operatori tržišta električne energije provode transparentan mehanizam radi pravodobne automatske prilagodbe tehničkih ograničenja trgovanja u slučaju da se očekuje dostizanje utvrđenih ograničenja. Prilagođene više razine ograničenja ostaju primjenjive dok ne budu potrebna daljnja povećanja u okviru tog mehanizma.

3. Operatori prijenosnih sustava ne poduzimaju nikakve mjere s ciljem promjene veleprodajnih cijena.

4. Regulatorna tijela ili, ako je **Ugovorna strana** za tu svrhu imenovala drugo nadležno tijelo, tako određena nadležna tijela utvrđuju politike i mjere koje se primjenjuju na njihovim državnim područjima i koje bi mogle pridonijeti neizravnom ograničenju formiranja veleprodajnih cijena, uključujući ograničavanje ponuda koje se odnose na aktivaciju energije uravnoteženja, mehanizme za razvoj kapaciteta, mjere koje poduzimaju operatori prijenosnih sustava, mjere kojima se dovode u pitanje postojeći tržišni rezultati ili sprječavaju zlouporabe dominantnih položaja ili neučinkovito definiranih zona trgovanja.

5. Ako regulatorno tijelo ili određeno nadležno tijelo utvrdi politiku ili mjeru kojom bi se moglo ograničiti formiranje veleprodajnih cijena, poduzima primjerene aktivnosti kako bi uklonilo učinak te politike ili mjere na podnošenje ponuda ili, ako to nije moguće, kako bi ublažila taj učinak. **Ugovorne strane** podnose izvješće **Tajništvu Energetske zajednice** do 5. siječnja 2023. u kojem detaljno navode mjere i aktivnosti koje su poduzele ili namjeravaju poduzeti.

Članak 11.

Vrijednost neisporučene energije

1. Do 5. srpnja 2023., ako je to potrebno za utvrđivanje standarda pouzdanosti u skladu s člankom 25., regulatorna tijela ili, ako je **Ugovorna strana** u tu svrhu imenovala drugo nadležno tijelo, tako određena nadležna tijela utvrđuju jedinstvenu procjenu vrijednosti neisporučene energije za svoje državno područje. Ta se procjena objavljuje. Regulatorna tijela ili druga određena nadležna tijela mogu utvrditi različite procjene po zonama trgovanja ako na svojem državnom području imaju nekoliko zona trgovanja. Ako se zona trgovanja sastoji od državnih područja više od jedne **Ugovorne strane**, dotična regulatorna tijela ili druga određena nadležna tijela utvrđuju jedinstvenu procjenu vrijednosti neisporučene energije za tu zonu trgovanja. Pri utvrđivanju jedinstvene procjene vrijednosti neisporučene energije regulatorna tijela ili druga određena nadležna tijela primjenjuju metodologiju iz članka 23. stavka 6. **Uredbe (EU) 2019/943**.

2. Regulatorna tijela i određena nacionalna tijela ažuriraju svoju procjenu vrijednosti neisporučene energije najmanje svakih pet godina ili ranije ako se primijeti znatna promjena.

Članak 12.

Dispečiranje proizvodnje i upravljanje potrošnjom

1. Dispečiranje postrojenja za proizvodnju električne energije i upravljanje potrošnjom ne smije biti diskriminirajuće, mora biti transparentno i, osim ako je drugačije predviđeno u stavcima od 2. do 6., mora biti utemeljeno na tržištu.

2. Ne dovodeći u pitanje članke 18. i 19. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, Ugovorne strane osiguravaju da pri dispečiranju proizvodnih postrojenja električne energije operatori sustava daju prioritet postrojenjima za proizvodnju koja se služe obnovljivim izvorima energije u mjeri u kojoj to omogućuje sigurno funkcioniranje nacionalnog elektroenergetskog sustava, na temelju transparentnih i nediskriminirajućih kriterija i ako su takva postrojenja za proizvodnju energije:

- (a) postrojenje za proizvodnju energije koja se služe obnovljivim izvorima energije i imaju instalirani kapacitet električne energije manji od 400 kW; ili
- (b) demonstracijski projekti za inovativne tehnologije, podložno odobrenju regulatornog tijela, pod uvjetom da je takav prioritet ograničen na ono vrijeme i onaj opseg koji su potrebni kako bi se ispunile demonstracijske svrhe.

3. Ugovorna strana može odlučiti da ne primijeni prioritetno dispečiranje na postrojenja za proizvodnju električne energije kako su navedena u stavku 2. točki (a) s početkom rada najmanje šest mjeseci nakon te odluke ili da primijeni niži minimalni kapacitet od onog utvrđenog u stavku 2. točki (a), pod uvjetima da:

- (a) ima funkcionalna unutardnevna i druga veleprodajna tržišta i tržišta uravnoteženja te da su ta tržišta potpuno dostupna svim sudionicima na tržištu u skladu s ovom Uredbom;
- (b) su pravila o redispečiranju i upravljanje zagušenjima transparentna za sve sudionike na tržištu;
- (c) nacionalni doprinos Ugovorne strane <...> općem cilju Energetske zajednice za udio energije iz obnovljivih izvora u 2030. na temelju članka 3. stavka 2. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća i članka 4. točke (a) podtočke 2. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC, <...> nije niži od udjela koji se usvoji odlukom Ministarskog vijeća ili, kao alternativa, udio energije iz obnovljivih izvora energije Ugovorne strane u ukupnoj konačnoj potrošnji električne energije iznosi barem 50%;
- (d) Ugovorna strana prijavila je Tajništvu Energetske zajednice planirano odstupanje detaljno navodeći da su uvjeti utvrđeni u točkama (a), (b) i (c) ispunjeni; i
- (e) Ugovorna strana objavila je planirano odstupanje, uključujući detaljno obrazloženje za dodjelu odstupanja, uzimajući u obzir zaštitu poslovno osjetljivih informacija kada je to potrebno.

U svakom odstupanju izbjegavaju se retroaktivne izmjene koje utječu na proizvodna postrojenja koja već imaju koristi od prioritetnog dispečiranja, neovisno o eventualnom sporazumu na dobrovoljnoj osnovi između Ugovorne strane i proizvodnog postrojenja.

Ne dovodeći u pitanje članke 18. i 19. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, Ugovorne strane mogu pružiti poticaje postrojenjima koja ispunjavaju uvjete za prioritetno dispečiranje da dobrovoljno odustanu od prioritetnog dispečiranja.

4. Ne dovodeći u pitanje članke 18. i 19. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, Ugovorne strane mogu predvidjeti prioritetno dispečiranje električne energije proizvedene u

postrojenjima za proizvodnju električne energije koja se koriste visokoučinkovitom kogeneracijom s instaliranim kapacitetom električne energije manjim od 400 kW.

5. Za postrojenja za proizvodnju električne energije stavljena u pogon od 1. siječnja 2026. stavak 2. točka (a) primjenjuje se samo na postrojenja za proizvodnju električne energije koja se služe obnovljivim izvorima energije i imaju instalirani kapacitet električne energije manji od 200 kW.

6. Ne dovodeći u pitanje ugovore sklopljene prije [dana stupanja na snagu ove Uredbe](#), postrojenja za proizvodnju električne energije koja se služe obnovljivim izvorima energije ili visokoučinkovitom kogeneracijom koja su stavljena u pogon prije [dana stupanja na snagu ove Uredbe](#) te su, nakon stavljanja u pogon, bilo predmetom prioritarnog dispečiranja u skladu s člankom 15. stavkom 5. Direktive 2012/27/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2015/08/MC-EnC](#), ili člankom 16. stavkom 2. Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2018/02/MC-EnC](#), i dalje imaju koristi od prioritarnog dispečiranja. Prioritetno se dispečiranje na takva postrojenja za proizvodnju električne energije ne primjenjuje od datuma na koji se postrojenje za proizvodnju električne energije znatno izmijeni, za što se smatra da se dogodilo barem kada je potreban novi ugovor o priključenju ili se poveća kapacitet proizvodnje postrojenja za proizvodnju električne energije.

7. Prioritetnim se dispečiranjem ne ugrožava sigurno funkcioniranje elektroenergetskog sustava, ono se ne upotrebljava kao opravdanje za ograničavanje kapaciteta između zona u većoj mjeri od one koja je predviđena u članku 16. te se temelji na transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

Članak 13.

Redispečiranje

1. Redispečiranje proizvodnje i redispečiranje upravljanja potrošnjom temelji se na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Otvoreno je svim tehnologijama proizvodnje, svim oblicima skladištenja energije i upravljanja potrošnjom, uključujući one smještene u drugim [Ugovornim stranama](#) osim ako je to tehnički neizvedivo.

2. Resursi koji su redispečirani biraju se među postrojenjima za proizvodnju energije, postrojenjima za skladištenje energije ili postrojenjima za upravljanje potrošnjom koristeći se mehanizmima utemeljenima na tržištu te se za njih pružaju financijske naknade. Ponudama energije uravnoteženja koje se upotrebljavaju za redispečiranje ne utvrđuju se cijene energije uravnoteženja.

3. Redispečiranje proizvodnje, redispečiranje skladištenja energije i redispečiranje upravljanja potrošnjom koje nije utemeljeno na tržištu smije se upotrebljavati samo ako:

- (a) nijedna tržišno utemeljena alternativa nije dostupna;
- (b) iskorišteni su svi dostupni tržišno utemeljeni resursi;
- (c) broj dostupnih postrojenja za proizvodnju, postrojenja za skladištenje energije ili postrojenja za upravljanje potrošnjom dostupnih na području na kojem su smještene odgovarajuća postrojenja za proizvodnju, skladištenje energije ili upravljanje potrošnjom za pružanje usluge preizak je da bi se osiguralo djelotvorno tržišno natjecanje; ili
- (d) trenutno stanje mreže dovodi do zagušenja tako redovito i predvidljivo da bi tržišno utemeljeno redispečiranje dovelo do redovitog strateškog trgovanja čime bi se povećala razina unutarnjeg zagušenja, a dotična [Ugovorna strana](#) donijela je akcijski plan za

rješavanje tog zagušenja ili osigurava da minimalni dostupni kapacitet za prekozonsku trgovinu bude u skladu s člankom 16. stavkom 8.

4. Operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava najmanje jednom godišnje podnose izvješće nadležnom regulatornom tijelu o:

- (a) razini razvoja i učinkovitosti mehanizama utemeljenih na tržištu za redispečiranje za postrojenja za proizvodnju energije, skladištenje energije i upravljanje potrošnjom;
- (b) razlozima, količinama u MWh i vrsti izvora proizvodnje koji podliježu redispečiranju;
- (c) mjerama koje su poduzete kako bi se u budućnosti smanjila potreba za redispečiranjem prema dolje proizvodnih postrojenja koja se služe obnovljivim izvorima energije ili visokoučinkovitom kogeneracijom, uključujući ulaganja u digitalizaciju mrežne infrastrukture i usluge kojima se povećava fleksibilnost.

Regulatorno tijelo podnosi izvješće [Regulatornom odboru Energetske zajednice](#) i objavljuje sažetak podataka iz prvog podstavka točaka (a), (b) i (c), prema potrebi zajedno s preporukama za poboljšanja.

5. Uz poštovanje zahtjeva koji se odnose na održavanje pouzdanosti i sigurnosti mreže, na temelju transparentnih i nediskriminirajućih kriterija koje su odredila regulatorna tijela, operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava:

- (a) jamče mogućnost prijenosnih mreža i distribucijskih mreža da prenesu električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora ili visokoučinkovite kogeneracije uz najmanje moguće redispečiranje, čime se ne sprječava da se pri planiranju mreže uzme u obzir ograničeno redispečiranje ako operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava mogu na transparentan način dokazati da je to gospodarski učinkovitije te da ne premašuje 5% godišnje proizvodnje električne energije u postrojenjima koja se služe obnovljivim izvorima energije i koja su izravno povezana na njihovu mrežu, osim ako je drukčije predviđeno u [Ugovornoj strani](#) u kojoj električna energija iz proizvodnih postrojenja koja se služe obnovljivim izvorima energije ili visokoučinkovitom kogeneracijom čini više od 50% godišnje bruto konačne potrošnje električne energije;
- (b) poduzimaju odgovarajuće operativne mjere povezane s mrežom i tržištem kako bi sveli na najmanju moguću mjeru redispečiranje prema dolje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoučinkovite kogeneracije;
- (c) jamče da su njihove mreže dovoljno fleksibilne tako da mogu njima upravljati.

6. Ako se upotrebljava redispečiranje prema dolje koje nije utemeljeno na tržištu, primjenjuju se sljedeća načela:

- (a) postrojenja za proizvodnju električne energije koja se služe obnovljivim izvorima energije podliježu redispečiranju prema dolje samo ako ne postoji druga mogućnost ili ako bi druga rješenja rezultirala znatno nerazmjernim troškovima ili ozbiljnim rizicima u pogledu sigurnosti mreže;
- (b) električna energija proizvedena u procesu visokoučinkovite kogeneracije podliježe redispečiranju prema dolje samo ako, izuzevši redispečiranje prema dolje postrojenja za proizvodnju električne energije koja se služe obnovljivim izvorima energije, ne postoje druge mogućnosti ili ako bi druga rješenja rezultirala nerazmjernim troškovima ili ozbiljnim rizicima u pogledu sigurnosti mreže;
- (c) električna energija koju su proizvela proizvodna postrojenja koja se služe obnovljivim izvorima energije ili visokoučinkovitom kogeneracijom i koja nije predana u prijenosnu

ili distribucijsku mrežu ne podliježu redispečiranju prema dolje osim ako nema drugog načina za rješavanje pitanja mrežne sigurnosti;

- (d) redispečiranje prema dolje koje je navedeno u točkama (a), (b) i (c) mora se propisno i transparentno obrazložiti. Obrazloženje se uključuje u izvješće iz stavka 3.

7. Ako se koristi redispečiranje koje nije utemeljeno na tržištu, operator sustava koji zahtijeva redispečiranje podliježe plaćanju financijske naknade operatoru postrojenja za proizvodnju, postrojenja za skladištenje energije ili postrojenja za upravljanje potrošnjom koje je redispečirano, osim u slučaju proizvođača koji su prihvatili ugovor o priključenju prema kojem nema jamstva pouzdane isporuke energije. Takva financijska naknada jednaka je barem višem od sljedećih elemenata ili njihovoj kombinaciji ako bi primjena samo višeg među njima dovela do neopravdano niske ili neopravdano visoke naknade:

- (a) dodatnim operativnim troškovima zbog redispečiranja, poput dodatnih troškova goriva ako se radi o redispečiranju prema gore, ili osiguravanja rezervne topline ako se radi o redispečiranju prema dolje postrojenja za proizvodnju električne energije koja se služe visokoučinkovitim kogeneracijom;
- (b) neto prihodima od prodaje električne energije na tržištu dan unaprijed koju bi postrojenje za proizvodnju energije, skladištenje energije ili upravljanje potrošnjom proizvelo bez zahtjeva za redispečiranje; ako je postrojenjima za proizvodnju energije, skladištenje energije ili upravljanje potrošnjom odobrena financijska potpora na temelju količine proizvedene ili potrošene električne energije, financijska potpora koja bi bila primljena da nije bilo zahtjeva za redispečiranje smatra se dijelom neto prihoda.

POGLAVLJE III. ***PRISTUP MREŽI I UPRAVLJANJE ZAGUŠENJEM***

ODJELJAK 1. ***Dodjela kapaciteta***

Članak 14. **Preispitivanje zone trgovanja**

1. **Ugovorne strane** poduzimaju sve prikladne mjere za rješavanje zagušenja. Granice zona trgovanja temelje se na dugoročnim strukturnim zagušenjima u prijenosnoj mreži. Zone trgovanja ne smiju sadržavati takva strukturna zagušenja osim ako ona nemaju nikakav učinak na susjedne zone trgovanja ili ako se, kao privremeno izuzeće, njihov učinak na susjedne zone trgovanja ne ublaži upotrebom korektivnih djelovanja i ako ta strukturna zagušenja ne dovode do smanjenja kapaciteta prekozonske trgovine u skladu sa zahtjevima iz članka 16. za zone trgovanja u istoj regiji za proračun kapaciteta utvrđenoj u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, istodobno održavajući sigurnosti opskrbe.

2. **Prilikom izvješćivanja** o strukturnim zagušenjima i drugim velikim fizičkim zagušenjima između i unutar zona trgovanja, između ostalog o lokaciji i učestalosti takvih zagušenja u skladu sa Uredbom (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, ENTSO za električnu energiju, koji postupa u skladu s člankom 3. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC, proširuje ovo izvješće kako bi uključio Ugovorne strane. U mjeri u kojoj izvješće pokriva zone trgovanja koje se nalaze izvan sinkronog područja kontinentalne Europe, Tajništvo Energetske zajednice koordinira doprinose dotičnih operatora prijenosnog sustava izvješću. To izvješće sadržava ocjenu o tome je li kapacitet prekozonske

trgovine dosegnuo linearnu putanju na temelju članka 15. ili minimalni kapacitet na temelju članka 16. ove Uredbe.

3. Kako bi se osigurala optimalna konfiguracija zone trgovanja provodi se preispitivanje zone trgovanja za Ugovorne strane za zone trgovanja u istoj regiji za proračun kapaciteta utvrđenoj u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, najkasnije šest mjeseci nakon prvog izvješća ENTSO-a za električnu energiju u skladu sa stavkom 2., ali ne kasnije od 31. prosinca 2025. Tim preispitivanjem utvrđuju se sva strukturna zagušenja te ono uključuje analizu različitih konfiguracija zona trgovanja na koordinirani način uz sudjelovanje dionika na koje to utječe iz svih relevantnih Ugovornih strana i država članica, u skladu sa s člancima 32. i 33. Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC. Prije obavljanja bilo koje od svojih zadaća u skladu s tim odredbama, Agencija za suradnju energetske regulatora, koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC, savjetuje se s Regulatornim odborom Energetske zajednice. <...>

4. <...>

5. Preispitivanje zone trgovanja uzima u obzir metodologiju i pretpostavke razvijene u skladu s člankom 14. stavkom 5. Uredbe (EU) 2019/943.

6. <...>

7. Ako je u izvješću u skladu sa stavkom 2. ovog članka utvrđeno strukturno zagušenje ili su prilikom preispitivanja zone trgovanja u skladu s ovim člankom jedan ili više operatora prijenosnih sustava u svojim područjima kontrole utvrdili strukturno zagušenje u izvješću koje je odobrilo nadležno regulatorno tijelo, Ugovorna strana s utvrđenim strukturnim zagušenjem, u suradnji sa svojim operatorima prijenosnih sustava, u roku od šest mjeseci od primitka izvješća donosi odluku o utvrđivanju nacionalnih ili multinacionalnih akcijskih planova u skladu s člankom 15. ili odluku o preispitivanju i izmjeni svoje konfiguracije zone trgovanja. O tim se odlukama odmah obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice i Regulatorni odbor Energetske zajednice.

8. U slučaju onih Ugovornih strana koje su se odlučile izmijeniti konfiguraciju zone trgovanja u skladu sa stavkom 7., relevantne Ugovorne strane u istoj regiji za proračun kapaciteta utvrđenoj u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, o tome donose jednoglasnu odluku u roku od šest mjeseci od slanja obavijesti iz stavka 7. Druge države članice i Ugovorne strane u istoj regiji za proračun kapaciteta mogu dostaviti primjedbe relevantnim Ugovornim stranama koje bi pri donošenju odluke trebale uzeti u obzir te primjedbe. Odluka mora biti obrazložena te se o njoj moraju obavijestiti Tajništvo Energetske zajednice i Regulatorni odbor Energetske zajednice. Ako relevantne Ugovorne strane ne uspiju donijeti jednoglasnu odluku u roku od navedenih šest mjeseci, odmah o tome obavješćuju Regulatorni odbor Energetske zajednice. Nakon savjetovanja s Tajništvom Energetske zajednice Regulatorni odbor Energetske zajednice, kao mjeru zadnjeg izbora, donosi odluku o izmjeni ili zadržavanju konfiguracije zone trgovanja u tim Ugovornim stranama i među njima u roku od šest mjeseci nakon primitka takve obavijesti.

9. Ugovorne strane i Regulatorni odbor Energetske zajednice savjetuju se s relevantnim dionicima prije donošenja odluke u skladu s ovim člankom.

10. U svim odlukama donesenima u skladu s ovim člankom navodi se datum provedbe promjene. Taj datum provedbe odražava ravnotežu između potrebe za brzinom postupanja i praktičnih aspekata, uključujući dugoročnu trgovinu električnom energijom. U okviru odluke mogu se odrediti odgovarajući prijelazni dogovori.

Članak 15. **Akcijski planovi**

1. Nakon donošenja odluke na temelju članka 14. stavka 7., **Ugovorna strana** s utvrđenim strukturnim zagušenjem izrađuje akcijski plan u suradnji sa svojim regulatornim tijelom. Taj akcijski plan sadržava konkretan raspored za donošenje mjera za smanjenje strukturnih zagušenja utvrđenih u roku od četiri godine od donošenja te odluke na temelju članka 14. stavka 7.

2. Neovisno o konkretnom napretku akcijskog plana **Ugovorne strane** osiguravaju da se, ne dovodeći u pitanje odstupanja odobrena u skladu s člankom 16. stavkom 9. ili otklone iz članka 16. stavka 3., prekozonski trgovinski kapacitet povećava svake godine do postizanja minimalnog kapaciteta predviđenog u članku 16. stavku 8. Taj minimalni kapacitet mora se postići do 31. prosinca 2027.

Ta se godišnja povećanja postižu s pomoću linearne putanje. Početna točka te putanje je ili kapacitet dodijeljen na granici ili na nekom kritičnom elementu mreže u godini prije donošenja akcijskog plana ili prosjek kapaciteta tijekom tri zadnje godine prije donošenja akcijskog plana, ovisno o tome koji je iznos viši. **Ugovorne strane** osiguravaju da je tijekom provedbe njihovih akcijskih planova kapacitet koji je dostupan za prekozonsku trgovinu u skladu s člankom 16. stavkom 8. barem jednak vrijednostima linearne putanje, među ostalim uporabom korektivnih mjera u regiji za izračun kapaciteta.

3. Troškove korektivnih mjera nužnih za ostvarivanje linearne putanje iz stavka 2. ili za osiguravanje dostupnosti prekozonskog kapaciteta na granicama ili na kritičnim elementima mreže na koje se odnosi akcijski plan snosi **Ugovorna strana** ili **Ugovorne strane** koje provode akcijski plan.

4. Svake godine, tijekom provedbe akcijskog plana te u roku od šest mjeseci nakon njegova isteka, relevantni operatori prijenosnih sustava ocjenjuju, za prethodnih 12 mjeseci, je li dostupni prekogranični kapacitet dosegno linearnu putanju ili su, počevši od 1. siječnja 2028., ostvareni minimalni kapaciteti predviđeni u članku 16. stavku 8. Oni podnose **Regulatornom odboru Energetske zajednice** i relevantnim regulatornim tijelima svoje izvješće o procjeni. Prije sastavljanja izvješća svaki operator prijenosnog sustava podnosi svoj doprinos za izvješće, uključujući sve relevantne podatke, na odobrenje svojem regulatornom tijelu.

5. Za one **Ugovorne strane** za koje se u procjenama iz stavka 4. pokaže da operator prijenosnog sustava nije usklađen s linearnom putanjom, relevantne **Ugovorne strane** u roku od šest mjeseci od primitka izvješća o procjeni iz stavka 4. donose jednoglasnu odluku o tome hoće li izmijeniti ili zadržati konfiguraciju zone trgovanja u tim **Ugovornim stranama** i među njima. U svojoj odluci relevantne **Ugovorne strane** trebale bi uzeti u obzir sve primjedbe koje su podnijele druge države članice ili **Ugovorne strane**. Odluka relevantnih **Ugovornih strana** mora biti obrazložena te se o njoj moraju obavijestiti **Tajništvo Energetske zajednice** i **Regulatorni odbor Energetske zajednice**.

Ako relevantne **Ugovorne strane** ne uspiju donijeti jednoglasnu odluku u utvrđenom roku, odmah o tome obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice**. U roku od šest mjeseci nakon primitka takve obavijesti **Tajništvo Energetske zajednice** donosi, kao mjeru zadnjeg izbora i nakon savjetovanja s **Agencijom za suradnju energetske regulatora**, **Regulatornim odborom Energetske zajednice** i relevantnim dionicima, odluku o tome hoće li izmijeniti ili zadržati konfiguracije zone trgovanja u tim **Ugovornim stranama** i među njima.

6. Šest mjeseci prije isteka akcijskog plana [Ugovorna strana](#) s utvrđenim strukturnim zagušenjem odlučuje hoće li nastojati riješiti preostalo zagušenje izmjenom svoje zone trgovanja ili će preostalo unutarnje zagušenje nastojati riješiti korektivnim mjerama za koje ona snosi troškove.

7. Ako u roku od šest mjeseci od utvrđivanja strukturnog zagušenja u skladu s člankom 14. stavkom 7. nije utvrđen akcijski plan, relevantni operatori prijenosnih sustava u roku od 12 mjeseci nakon utvrđivanja takvog strukturnog zagušenja procjenjuju je li dostupni prekozonski kapacitet dosegnoo minimalne kapacitete predviđene u članku 16. stavku 8. tijekom prethodnih 12 mjeseci te podnose izvješće o procjeni relevantnim regulatornim tijelima i [Regulatornom odboru Energetske zajednice](#).

Prije sastavljanja izvješća svaki operator prijenosnog sustava šalje svoj doprinos za izvješće, uključujući sve relevantne podatke, na odobrenje svojem nacionalnom tijelu. Kada procjena pokaže da operator prijenosnog sustava nije usklađen s minimalnim kapacitetom, primjenjuje se postupak donošenja odluke utvrđen u stavku 5. ovog članka.

Članak 16.

Opća načela dodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem

1. Pri rješavanju problema zagušenja mreže [između Strana Energetske zajednice](#) koriste se nediskriminirajuća rješenja utemeljena na tržištu koja daju učinkovite ekonomske signale uključenim sudionicima na tržištu i operatorima prijenosnih sustava. Problemi zagušenja mreže rješavaju se uporabom netransakcijskih metoda, odnosno metoda koje ne uključuju odabir između ugovora pojedinačnih sudionika na tržištu. Pri poduzimanju operativnih mjera kako bi osigurao održavanje normalnog stanja svojeg prijenosnog sustava operator prijenosnog sustava uzima u obzir učinak tih mjera na susjedna regulacijska područja i koordinira takve mjere s drugim operatorima prijenosnih sustava na koje to utječe, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2015/1222, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#).

2. Postupci za ograničavanje transakcija koriste se samo u izvanrednim situacijama, posebice onda kada operator prijenosnog sustava mora ekspeditivno djelovati, a redispečiranje ili kompenzacija nisu mogući. Svaki takav postupak primjenjuje se bez diskriminacije. Osim u slučajevima više sile, sudionicima na tržištu kojima je dodijeljen kapacitet kompenzira se svako takvo ograničavanje.

3. Regionalni koordinacijski centri provode koordinirani izračun kapaciteta u skladu sa stavcima 4. i 8. ovog članka, kako je predviđeno u članku 37. stavku 1. točki (a) i u članku 42. stavku 1.

Regionalni koordinacijski centri izračunavaju prekozonske kapacitete poštujući granične vrijednosti pogonskih veličina i koristeći se podacima operatora prijenosnih sustava, uključujući podatke o tehničkoj dostupnosti korektivnih mjera, osim onih o smanjenju opterećenja. Ako regionalni koordinacijski centri zaključe da navedene dostupne korektivne mjere u regiji za izračun kapaciteta ili među regijama za izračun kapaciteta nisu dostatne za postizanje linearne putanje na temelju članka 15. stavka 2. ili minimalnih kapaciteta predviđenih u stavku 8. ovog članka, uz istodobno poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina, ona mogu, kao mjeru zadnjeg izbora, odrediti koordinirane mjere za adekvatno smanjenje prekozonskih kapaciteta. Operatori prijenosnih sustava mogu odstupiti od koordiniranih mjera u pogledu koordiniranog izračuna kapaciteta i koordinirane analize sigurnosti samo u skladu s člankom 42. stavkom 2.

U roku od tri mjeseca nakon puštanja u rad regionalnih koordinacijskih centara na temelju članka 35. stavka 2. i svaka tri mjeseca nakon toga regionalni koordinacijski centri podnose izvješće, koje odgovara izvješćima podnesenim u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/943, relevantnim regulatornim tijelima, Regulatornom odboru Energetske zajednice i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Agenciji za suradnju energetske regulatora o svakom smanjenju kapaciteta ili otklonu od koordiniranih mjera na temelju drugog podstavka te procjenjuje te slučajeve i, ako je to potrebno, daju preporuke o tome kako u budućnosti izbjeći takve otklone. Ako Agencija za suradnju energetske regulatora, koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC, ili Regulatorni odbor Energetske zajednice zaključi da preduvjeti za otklon na temelju ovog stavka nisu ispunjeni ili su strukturne naravi, Agencija za suradnju energetske regulatora, koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC, ili Regulatorni odbor Energetske zajednice dostavlja mišljenje relevantnim regulatornim tijelima, Europskoj komisiji i Tajništvu Energetske zajednice. Prije davanja mišljenja, Regulatorni odbor Energetske zajednice i Agencija za suradnju energetske regulatora se međusobno savjetuju. Nadležna regulatorna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere protiv operatora prijenosnih sustava ili regionalnih koordinacijskih centara u skladu s člankom 59. ili člankom 62. Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, ako nisu bili ispunjeni preduvjeti za otklon u skladu s ovim stavkom.

Otkloni strukturne naravi rješavaju se u okviru akcijskog plana iz članka 14. stavka 7. ili u ažuriranju postojećeg akcijskog plana.

4. Najveća razina kapaciteta interkonekcija i prijenosnih mreža na koju utječe prekogranični kapacitet između Strana Energetske zajednice stavlja se na raspolaganje sudionicima na tržištu, u skladu sa sigurnosnim standardima sigurnog rada mreže. Trgovanje u suprotnom smjeru i redispečiranje, uključujući prekogranično redispečiranje, upotrebljavaju se radi najvećeg mogućeg povećanja raspoloživih kapaciteta za postizanje minimalnog kapaciteta u skladu sa stavkom 8. Koordinirani i nediskriminirajući postupak za prekogranične korektivne mjere primjenjuje se kako bi se omogućilo takvo povećavanje, nakon provedbe metodologije dijeljenja troškova redispečiranja i trgovanja u suprotnom smjeru.

5. Kapacitet se dodjeljuje na eksplicitnim dražbama kapaciteta ili na implicitnim dražbama koje uključuju i kapacitet i energiju. Obje metode mogu zajedno postojati na istoj interkonekciji. Za unutardnevnu trgovinu upotrebljava se kontinuirano trgovanje, koje se može dopuniti dražbama.

6. U slučaju zagušenja izabiru se valjane ponude, bilo implicitne ili eksplicitne, s najvišom vrijednosti za kapacitet mreže, kojima se u određenom vremenskom okviru nudi najviša vrijednost za oskudan prijenosni kapacitet. Osim u slučaju novih interkonekcijskih vodova koji se koriste izuzećem u skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, člankom 17. Uredbe (EZ) br. 714/2009, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, ili člankom 63. ove Uredbe, u metodama dodjele kapaciteta je zabranjeno je utvrđivanje rezervnih cijena.

7. Kapacitetom je moguće slobodno sekundarno trgovati pod uvjetom da je operator prijenosnog sustava pravodobno unaprijed obaviješten. Kada operator prijenosnog sustava odbije sekundarnu trgovinu (transakciju), on to jasno i transparentno priopćuje i objašnjava svim sudionicima na tržištu te o tome obavješćuje regulatorno tijelo.

8. Operatori prijenosnih sustava ne smiju ograničavati količinu kapaciteta interkonekcije koju treba staviti na raspolaganje sudionicima na tržištu kao sredstvo za rješavanje zagušenja unutar njihove vlastite zone trgovanja ili kao sredstvo upravljanja tokovima koji su rezultat

transakcija unutar zona trgovanja. Ne dovodeći u pitanje primjenu odstupanja u skladu sa stavcima 3. i 9. ovog članka i primjenu članka 15. stavka 2., smatra se da se ovaj stavak poštuje ako su postignute sljedeće minimalne razine raspoloživog kapaciteta za prekozonsku trgovinu:

- (a) za granice koje se služe pristupom temeljenim na koordiniranom mrežnom kapacitetu prijenosa, minimalni kapacitet iznosi 70% kapaciteta prijenosa uz poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina nakon što je umanjeno za količinu za nepredviđene događaje, kako je utvrđeno u skladu sa smjernicom za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima donesenom na temelju [Uredbe \(EU\) 2015/1222](#), kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
- (b) za granice koje se služe pristupom temeljenom na tokovima, minimalni kapacitet je marža određena u procesu izračuna kapaciteta dostupnog za tokove izazvane prekozonskom razmjenom. Marža iznosi 70% kapaciteta uz poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina unutarnjih i prekozonskih kritičnih elemenata mreže, uzimajući u obzir nepredviđene događaje, kako je utvrđena u skladu sa smjernicom za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima donesenom na temelju [Uredbe \(EU\) 2015/1222](#), kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.

Ukupni iznos od 30% može se upotrijebiti za granice pouzdanosti, tokove petlje i unutarnje tokove na svakom kritičnom elementu mreže.

9. Na zahtjev operatora prijenosnih sustava regije za izračun kapaciteta relevantna regulatorna tijela mogu odobriti odstupanje od stavka 8. iz predvidivih razloga ako je to potrebno za održavanje pogonske sigurnosti. Takvo odstupanje, koje se ne odnosi na ograničavanje prethodno dodijeljenih kapaciteta na temelju stavka 2., odobrava se svaki put na godinu dana ili na najviše dvije godine ako se razina odstupanja znatno smanji nakon prve godine. Opseg takvih odstupanja strogo je ograničen na ono što je nužno za pogonsku sigurnost te se njima izbjegava diskriminacija između unutarnjih i prekozonskih razmjena.

Prije odobravanja odstupanja relevantno regulatorno tijelo savjetuje se s regulatornim tijelima drugih država članica i [Ugovornih strana](#) koje čine dio regije za izračun kapaciteta na koju to utječe. Ako se regulatorno tijelo ne slaže s predloženim odstupanjem, [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Agencija za suradnju energetske regulatora](#), koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC odlučuju o njegovu odobravanju na temelju članka 62. stavka 1. točke (f) [Direktive \(EU\) 2019/944](#), uključujući kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC. Obrazloženje i razlozi za odstupanje objavljuju se. Prije davanja mišljenja, [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) i [Agencija za suradnju energetske regulatora](#) se međusobno savjetuju.

Ako se odstupanje odobri, relevantni operatori prijenosnih sustava razvijaju i objavljuju metodologiju i projekte koji pružaju dugoročno rješenje za pitanje koje se odstupanjem nastoji riješiti. Odstupanje istječe kada istekne rok za odstupanje ili kada se primijeni rješenje, ovisno o tome što nastupi ranije.

10. Sudionici na tržištu pravodobno unaprijed obavješćuju operatore prijenosnih sustava prije relevantnog razdoblja rada namjeravaju li koristiti dodijeljeni kapacitet. Svaki dodijeljeni kapacitet koji se neće upotrijebiti ponovno se vraća na tržište, na otvoren i transparentan način i bez diskriminacije.

11. Operatori prijenosnih sustava, koliko je to tehnički moguće, udružuju sve zahtjeve za kapacitet protoka električne energije u suprotnom smjeru preko zagušenog interkonekcijskog voda kako bi iskoristili taj vod do njegova najvećeg kapaciteta. Vodeći u potpunosti računa o sigurnosti mreže, transakcije koje olakšavaju zagušenje nikada se ne odbijaju.

12. Financijske posljedice neispunjavanja obveza povezanih s dodjelom kapaciteta snose operatori prijenosnih sustava ili nominirani operatori tržišta električne energije koji su odgovorni za takvo neispunjavanje. Kada se sudionici na tržištu ne koriste kapacitetom kojim su se obvezali koristiti ili, u slučaju eksplicitne dražbe kapaciteta, ne trguju kapacitetom na sekundarnoj osnovi ili pravodobno ne vrate kapacitet, takvi sudionici na tržištu gube prava na taj kapacitet i plaćaju naknadu koja odražava troškove. Sve naknade koje odražavaju troškove za nekorištenje kapaciteta moraju biti opravdane i proporcionalne. Ako operator prijenosnog sustava ne ispuni svoju obvezu osiguravanja čvrstog kapaciteta prijenosa, dužan je sudioniku na tržištu nadoknaditi gubitak prava na kapacitet. Neizravni se gubici pritom ne uzimaju u obzir. Ključni koncepti i metode utvrđivanja odgovornosti koje nastaju radi neispunjavanja obveza utvrđuju se unaprijed s obzirom na financijske posljedice i podliježu preispitivanju od strane relevantnog regulatornog tijela.

13. Pri raspodjeli troškova korektivnih mjera među operatorima prijenosnih sustava, regulatorna tijela analiziraju u kojoj mjeri tokovi koji su rezultat transakcija unutar zona trgovanja doprinose zagušenju između dviju promatranih zona trgovanja te na temelju doprinosa zagušenju raspodjeljuju troškove operatorima prijenosnih sustava zona trgovanja koji su odgovorni za stvaranje takvih tokova, izuzev troškova koji nastaju zbog tokova koji su rezultat transakcija unutar zona trgovanja koje su ispod razine koju bi se moglo očekivati bez strukturnog zagušenja u zoni trgovanja.

Tu razinu zajednički analiziraju i utvrđuju svi operatori prijenosnih sustava regije za izračun kapaciteta za svaku pojedinačnu granicu zone trgovanja i ona podliježe odobrenju svih regulatornih tijela regije za izračun kapaciteta.

Članak 17.

Dodjela prekozonskog kapaciteta po vremenskim okvirima

1. Operatori prijenosnih sustava država članica i **Ugovornih strana** ponovno izračunavaju dostupni prekozonski kapacitet barem nakon vremena zatvaranja tržišta dan unaprijed i nakon vremena zatvaranja unutar dnevnog tržišta između zona. Operatori prijenosnih sustava dodjeljuju dostupni prekozonski kapacitet plus svaki preostali prekozonski kapacitet koji nije prethodno dodijeljen i svaki prekozonski kapacitet koji su oslobodili nositelji prava na fizički prijenos iz prethodnih dodjela u narednom postupku dodjele prekozonskog kapaciteta.

2. Operatori prijenosnih sustava predlažu primjerenu strukturu za dodjelu prekozonskog kapaciteta po vremenskim okvirima, uključujući za dan unaprijed, unutar dnevni vremenski okvir i vremenski okvir za uravnoteženje. Ta struktura dodjele podliježe ispitivanju od strane relevantnih regulatornih tijela. Pri sastavljanju svojeg prijedloga operatori prijenosnih sustava uzimaju u obzir:

- (a) karakteristike tržišta;
- (b) operativne uvjete elektroenergetskog sustava, kao što su posljedice netiranja jasno objavljenih rasporeda;
- (c) razinu usklađenosti postotaka dodijeljenih različitim vremenskim okvirima i vremenske okvire usvojene za različite već postojeće mehanizme dodjele prekozonskih kapaciteta.

3. Ako je prekozonski kapacitet dostupan nakon vremena zatvaranja unutar dnevnog tržišta između zona, operatori prijenosnih sustava upotrebljavaju prekozonski kapacitet za razmjenu energije uravnoteženja ili za upravljanje postupkom netiranja odstupanja.

4. Ako je prekozonski kapacitet dodijeljen za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili dijeljenje rezervi na temelju članka 6. stavka 8. ove Uredbe operatori

prijenosnih sustava upotrebljavaju metodologije razrađene <...> u skladu s Uredbom (EU) 2017/2195, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.

5. Operatori prijenosnih sustava ne povećavaju granicu pouzdanosti izračunanu na temelju Uredbe (EU) 2015/1222 zbog razmjene rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje ili dijeljenja rezervi, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.

ODJELJAK 2.

Naknade za mrežu i prihod od zagušenja

Članak 18.

Naknade za pristup mrežama, upotrebu mreža i jačanje mreža

1. Naknade koje naplaćuju operatori mreže za pristup mrežama, uključujući naknade za priključenje na mrežu, naknade za korištenje mreže i, ako je primjenjivo, naknade za povezana jačanja mreže, moraju biti transparentne, odražavati troškove, uzimati u obzir potrebu za sigurnošću mreže te fleksibilnošću i odražavati stvarne dotadašnje troškove u mjeri u kojoj se podudaraju s troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora mreže i primjenjivati se na nediskriminirajući način. Te naknade ne smiju obuhvaćati nepovezane troškove kojima se podržavaju nepovezani politički ciljevi.

Ne dovodeći u pitanje članak 15. stavke 1. i 6. Direktive 2012/27/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2015/08/MC-EnC, i kriterije iz Priloga XI. toj direktivi, metodom primijenjenom za određivanje naknada za mrežu mora se neutralno cjenovnim signalima upućenima kupcima i proizvođačima poduprijeti cjelokupna dugoročna učinkovitost sustava te se ona posebice mora primjenjivati na način kojim se proizvodnja priključena na distribucijskoj razini niti pozitivno niti negativno ne diskriminira u odnosu na proizvodnju priključenu na prijenosnoj razini. Naknadama za mrežu ne smije se diskriminirati, bilo pozitivno bilo negativno, skladištenje ili agregacija energije i ne smije se odvrćati od vlastite proizvodnje, vlastite potrošnje energije ili sudjelovanja u upravljanju potražnjom. Ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka, te naknade ne smiju ovisiti o udaljenosti.

2. Tarifne metodologije odražavaju fiksne troškove operatora prijenosnih i distribucijskih sustava te operatorima prijenosnih i distribucijskih sustava pružaju odgovarajuće kratkoročne i dugoročne poticaje, kako bi se povećala učinkovitost, uključujući energetska učinkovitost, poticala integracija tržišta, sigurnost opskrbe i podupirala učinkovita ulaganja, podupirale povezane aktivnosti istraživanja i olakšale inovacije u interesu kupaca u područjima kao što su digitalizacija, usluge fleksibilnosti i interkonekcije.

3. Prema potrebi, razinom tarifa koje se primjenjuju na proizvođače ili krajnje kupce, ili i na jedne i na druge, osiguravaju se lokacijski signali na razini [Energetske zajednice](#) i uzimaju u obzir količina gubitaka u mreži i prouzročeno zagušenje te troškovi ulaganja za infrastrukturu.

4. Pri određivanju naknada za pristup mreži u obzir se uzima sljedeće:

- (a) isplate i primici koji proizlaze iz mehanizma naknade među operatorima prijenosnih sustava;
- (b) stvarno izvršene i primljene isplate, kao i isplate koje se očekuju u budućim razdobljima, procijenjene na temelju ranijih razdoblja.

5. Određivanjem naknada za pristup mreži na temelju ovog članka ne dovode se u pitanje naknade koje proizlaze iz upravljanja zagušenjem iz članka 16.

6. Ne postoji posebna naknada za mrežu na individualne transakcije za prekozonsku trgovinu električnom energijom.

7. Tarife za distribuciju odražavaju troškove uzimajući u obzir uporabu distribucijske mreže od strane korisnika sustava, između ostalog aktivnih kupaca. Tarife za distribuciju mogu sadržavati elemente kapaciteta priključenja na mrežu te se mogu diferencirati na temelju potrošnje korisnika sustava ili profila proizvodnje. Ako su [Ugovorne strane](#) provele postavljanje sustava za pametno mjerenje, regulatorna tijela uzimaju u obzir vremenski diferencirane mrežne tarife pri određivanju ili odobravanju tarifa za prijenos i tarifa za distribuciju ili svojih metodologija u skladu s člankom 59. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#) te se, prema potrebi, mogu uvesti vremenski diferencirane mrežne tarife tako da odražavaju uporabu mreže, na transparentan, troškovno učinkovit i predvidljiv način za krajnjeg kupca.

8. Tarifnim metodologijama za distribuciju pružaju se poticaji za operatore distribucijskih sustava za troškovno najučinkovitiji rad i razvoj njihovih mreža, uključujući i nabavom usluga. U tu svrhu regulatorna tijela sve relevantne troškove prepoznaju, uključuju te troškove u tarife za distribuciju te mogu uvesti ciljeve performansi kako bi pružili poticaje za operatore distribucijskih sustava da podignu učinkovitost u svojim mrežama, uključujući kroz energetska učinkovitost, fleksibilnost i razvoj pametnih mreža i sustava za pametno mjerenje.

9. Do 5. listopada 2023. radi ublažavanja rizika od rascjepkanosti tržišta [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) dostavlja izvješće o najboljoj praksi u području tarifnih metodologija za prijenos i distribuciju, uzimajući u obzir nacionalne posebnosti. U izvješću o najboljoj praksi govori se barem o:

- (a) omjeru tarifa koje se primjenjuju na proizvođače i tarifa koje se primjenjuju na krajnje kupce;
- (b) troškovima koje tarife moraju pokriti;
- (c) vremenski diferenciranim mrežnim tarifama;
- (d) lokacijskim signalima;
- (e) odnosu između tarifa za prijenos i tarifa za distribuciju;
- (f) metodama za osiguravanje transparentnosti u određivanju i strukturi tarifa;
- (g) skupinama korisnika mreže koji podliježu tarifama, uključujući po potrebi karakteristike tih skupina, oblike potrošnje i sva izuzeća od tarifa;
- (h) gubicima u visoko-, srednje- i niskonaponskim mrežama.

[Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) uzima u obzir izvješće o najboljoj praksi koje je u tu svrhu izradila [Agencija za suradnju energetskih regulatora](#). [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) izvješće o najboljoj praksi ažurira najmanje jedanput svake dvije godine.

10. Regulatorna tijela propisno razmatraju izvješće o najboljoj praksi pri određivanju ili odobravanju tarifa za prijenos i tarifa za distribuciju ili svojih metodologija u skladu s člankom 59. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).

Članak 19.
Prihod od zagušenja

1. Postupci upravljanja zagušenjem povezani s unaprijed određenim vremenskim okvirom mogu ostvarivati prihode samo u slučaju zagušenja do kojeg dolazi u tom vremenskom okviru, osim u slučaju novih interkonekcijskih vodova koji se koriste izuzećem u skladu s člankom 63. ove Uredbe, člankom 17. Uredbe (EZ) br. 714/2009, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC](#) ili člankom 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC](#). Postupak raspodjele tih prihoda podliježe preispitivanju od strane regulatornih tijela i ne smije remetiti proces dodjele u korist bilo koje stranke koja je zatražila kapacitet ili energiju niti smije imati destimulirajući utjecaj na smanjenje zagušenja.

2. Sljedeći ciljevi imaju prioritet s obzirom na dodjelu bilo kojih prihoda koji proizlaze iz dodjele prekozonskog kapaciteta:

- (a) jamčenje stvarne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta, među ostalim naknade za jamstvo; ili
- (b) održavanje ili povećanje prekozonskih kapaciteta optimiziranim korištenjem postojećih interkonekcijskih vodova, po potrebi putem koordiniranih korektivnih protumjera; ili pokrivanje troškova ulaganja u mrežu relevantnih za smanjenje zagušenja interkonekcijskog voda.

3. Ako su prioritetni ciljevi navedeni u stavku 2. ispunjeni na primjeren način, prihodi se mogu koristiti kao prihod koji nacionalna regulatorna tijela uzimaju u obzir pri odobravanju metodologije za izračunavanje mrežnih tarifa ili određivanje mrežnih tarifa, ili oboje. Preostali se prihodi stavljaju na poseban interni račun, sve dok ih ne bude moguće upotrijebiti u svrhe navedene u stavku 2.

4. Uporaba prihoda u skladu sa stavkom 2. točkama (a) ili (b) podliježe metodologiji [koju je usvojila Agencija za suradnju energetske regulatora u skladu s člankom 19. stavkom 4. Uredbe \(EU\) 2019/943](#).

<...>

5. Operatori prijenosnih sustava unaprijed jasno utvrđuju na koji će se način upotrebljavati prihod od zagušenja te izvješćuju regulatorna tijela o stvarnoj uporabi tog prihoda. Najkasnije do 1. ožujka svake godine regulatorna tijela informiraju [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) i objavljuju izvješće u kojem se navode:

- (a) iznos prihoda prikupljenog u dvanaestomjesečnom razdoblju koje završava 31. prosinca prethodne godine;
- (b) način na koji je taj prihod upotrijebljen na temelju stavka 2., uključujući posebne projekte za koje je prihod upotrijebljen i iznos koji je stavljen na odvojeni račun;
- (c) iznos koji je iskorišten pri izračunu mrežnih tarifa, i
- (d) dokaz da je iznos iz točke (c) u skladu s ovom Uredbom i metodologijom koja je razvijena na temelju stavaka 3. i 4.

Kada je dio prihoda od zagušenja upotrijebljen pri izračunu mrežnih tarifa, u izvješću se prema potrebi navodi način na koji su operatori prijenosnih sustava ispunili prioritetne ciljeve utvrđene u članku 2.

POGLAVLJE IV.
ADEKVATNOST RESURSA

Članak 20.

Adekvatnost resursa na unutarnjem tržištu električne energije

1. **Ugovorne strane** nadziru adekvatnost resursa unutar svojeg državnog područja na temelju europske procjene adekvatnosti resursa iz članka 23. U svrhu dopunjavanja europske procjene adekvatnosti resursa **Ugovorne strane** također mogu provesti nacionalne provjere adekvatnosti resursa u skladu s člankom 24.

2. Ako se europskom procjenom adekvatnosti resursa iz članak 23. ili nacionalnom procjenom adekvatnosti resursa iz članka 24. utvrdi zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa, zainteresirane **Ugovorne strane** utvrđuju sve regulatorne poremećaje ili tržišne nedostatke koji su prouzročili nastajanje zabrinutosti ili mu pridonijeli.

3. **Ugovorne strane** s utvrđenim zabrinutostima u pogledu adekvatnosti resursa izrađuju i objavljuju plan provedbe, kao dio postupka državnih potpora, s vremenskim rasporedom za donošenje mjera kojima se uklanjaju svi utvrđeni regulatorni ili tržišni nedostaci i **podnose ga nadležnom nacionalnom tijelu za državne potpore kada prijavljuju mehanizam za razvoj kapaciteta u svrhu članka 21. stavka 8., kao i Tajništvu Energetske zajednice**. Pri uklanjanju zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa **Ugovorne strane** uzimaju u obzir načela utvrđena u članku 3. i razmatraju sljedeće:

- (a) uklanjanje regulatornih poremećaja;
- (b) uklanjanje ograničenja cijena u skladu s člankom 10.;
- (c) uvođenje funkcije određivanja cijena manjka za energiju uravnoteženja kako je navedeno u članku 44. stavku 3. Uredbe 2017/2195, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC**;
- (d) povećanje kapaciteta interkonekcije i unutarnje mreže radi ostvarivanja barem svojih interkonekcijskih ciljeva kako je navedeno u članku 4. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) 2018/1999, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC**;
- (e) omogućivanje vlastite proizvodnje, skladištenja energije, mjera povezanih s potrošnjom i energetske učinkovitosti donošenjem mjera za uklanjanje svih utvrđenih regulatornih poremećaja;
- (f) osiguravanje troškovno učinkovite i tržišno utemeljene nabave usluga uravnoteženja i pomoćnih usluga;
- (g) ukidanje reguliranih cijena kada se to zahtijeva člankom 5. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC**.

4. Dotične **Ugovorne strane** podnose **Tajništvu Energetske zajednice** plan provedbe na preispitivanje.

5. U roku od četiri mjeseca od primitka plana provedbe **Tajništvo Energetske zajednice** donosi mišljenje o tome jesu li mjere dovoljne za uklanjanje regulatornih poremećaja ili tržišnih nedostataka utvrđenih u skladu sa stavkom 2., te **Ugovorne strane** može pozvati da sukladno s time izmijene plan provedbe.

6. Dotične **Ugovorne strane** prate primjenu plana provedbe i objavljuje rezultate praćenja u godišnjem izvješću koje podnose **Tajništvu Energetske zajednice**.

7. **Tajništvo Energetske zajednice** donosi mišljenje o tome jesu li provedbeni planovi u dovoljnoj mjeri provedeni te jesu li zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa uklonjene.
8. I nakon što se riješi pitanje utvrđene zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa, **Ugovorne strane** nastavljaju primjenjivati plan provedbe.

Članak 21.

Opća načela mehanizama za razvoj kapaciteta

1. Kako bi se uklonile preostale zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa, **Ugovorne strane** mogu, kao zadnji izbor, uz provedbu mjera iz članka 20. stavka 3. ove Uredbe, u skladu s člancima 18. i 19. Ugovora o uspostavi **Energetske zajednice** uvesti mehanizme za razvoj kapaciteta.
2. Prije uvođenja mehanizama za razvoj kapaciteta dotične **Ugovorne strane** provode sveobuhvatnu studiju o mogućim učincima takvih mehanizama na susjedne države članice i **Ugovorne strane**, savjetujući se barem sa susjednim državama članicama i **Ugovornim stranama** s kojima imaju izravnu mrežnu vezu i s dionicima tih država članica i **Ugovornih strana**.
3. **Ugovorne strane** procjenjuju je li mehanizam za razvoj kapaciteta u obliku strateške rezerve sposoban riješiti zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa. Ako nije sposoban, **Ugovorne strane** mogu uvesti drugu vrstu mehanizma za razvoj kapaciteta.
4. **Ugovorne strane** smiju uvesti mehanizme za razvoj kapaciteta ako se ni u europskim procjenama adekvatnosti resursa ni u nacionalnim procjenama adekvatnosti resursa ili, u nedostatku nacionalne procjene adekvatnosti resursa, samo u europskoj procjeni adekvatnosti resursa ne utvrde zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa.
5. **Ugovorne strane** ne uvode mehanizme za razvoj kapaciteta prije nego što se u okviru plana provedbe, kako je to navedeno u članku 20. stavku 3., zaprimi mišljenje **Tajništva Energetske zajednice** kako je navedeno u članku 20. stavku 5.
6. Ako **Ugovorna strana** primjenjuje mehanizam za razvoj kapaciteta, ona taj mehanizam za razvoj kapaciteta preispituje i osigurava da se u okviru tog mehanizma ne potpisuju novi ugovori ako se ni u europskoj procjeni adekvatnosti resursa ni u nacionalnoj procjeni adekvatnosti resursa ili, u nedostatku nacionalne procjene adekvatnosti resursa, samo u europskoj procjeni adekvatnosti resursa ne utvrdi zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa ili ako u odnosu na plan provedbe, kako je navedeno u članku 20. stavku 3., nije dobiveno mišljenje **Tajništva Energetske zajednice** kako je navedeno u članku 20. stavku 5.
7. Pri osmišljavanju mehanizama za razvoj kapaciteta **Ugovorne strane** uključuju odredbu kojom se omogućuje učinkovito administrativno postupno ukidanje mehanizma za razvoj kapaciteta u slučaju da tijekom tri uzastopne godine nisu sklopljeni novi ugovori u skladu sa stavkom 6.
8. Mehanizmi za razvoj kapaciteta su privremeni. **Nadležno nacionalno tijelo za državne potpore, nakon što obavijesti Tajništvo Energetske zajednice**, ih odobrava na najviše 10 godina. Postupno se ukidaju ili se količina kapaciteta za koju su preuzete obveze smanjuje na temelju planova provedbe iz članka 20. **Ugovorne strane** nastavljaju primjenjivati plan provedbe nakon uvođenja mehanizma za razvoj kapaciteta.

Članak 22.

Načela osmišljavanja mehanizama za razvoj kapaciteta

1. Mehanizam za razvoj kapaciteta:

- (a) privremen je;
- (b) ne stvara nepotrebne tržišne poremećaje te se njima ne ograničava prekozonska trgovina;
- (c) ne nadilazi ono što je potrebno kako bi se uklonila zabrinutost u pogledu adekvatnosti iz članka 20.;
- (d) takav je da se pružatelji kapaciteta odabiru transparentnim, nediskriminirajućim i natjecateljskim postupkom;
- (e) takav je da se u okviru njega pružateljima kapaciteta pružaju poticaji da budu dostupni u vrijeme očekivanog opterećenja sustava;
- (f) jamči da je naknada određena natjecateljskim postupkom;
- (g) određuje tehničke uvjete za sudjelovanje pružatelja kapaciteta prije postupka odabira;
- (h) omogućuje sudjelovanje svih resursa kojima se može pružiti potrebna tehnička izvedba, uključujući skladištenje i upravljanje potrošnjom;
- (i) takav je da se u okviru njega pružateljima kapaciteta određuju primjerene sankcije ako nisu dostupni u vrijeme opterećenja sustava;

2. Načela osmišljavanja za strateške rezerve udovoljavaju sljedećim zahtjevima:

- (a) kada je mehanizam za razvoj kapaciteta osmišljen kao strateška rezerva, njegovi resursi dispečiraju se samo ako je izgledno da će operatori prijenosnih sustava iscrpiti svoje resurse za uravnoteženje kako bi se uspostavila ravnoteža između ponude i potražnje;
- (b) tijekom razdoblja obračuna odstupanja, kada su resursi u strateškoj rezervi bili dispečirani, odstupanja na tržištu namiruju se barem po vrijednosti neisporučene energije ili po vrijednosti koja je veća od unutardnevnog ograničenja tehničkih cijena kako je navedeno u članku 10. stavku 1., ovisno o tome što je više.
- (c) uspješnost strateške rezerve nakon dispečiranja pripisuje se subjektima odgovornima za odstupanje s pomoću mehanizma obračuna odstupanja.
- (d) za resurse koji sudjeluju u strateškim rezervama naknadu ne primaju iz veleprodajnih tržišta električne energije ili tržišta uravnoteženja.
- (e) resursi u strateškoj rezervi čuvaju se izvan tržišta barem tijekom ugovornog razdoblja.

Zahtjevom iz prvog podstavka točke (a) ne dovodi se u pitanje aktiviranje resursa prije samog dispečiranja kako bi se poštovala njihova ograničenja gradijenta i operativni zahtjevi resursa. Uspješnost strateške rezerve tijekom aktivacije ne pripisuje se uravnotežujućim skupinama na veleprodajnim tržištima niti mijenja njihova odstupanja.

3. Osim zahtjeva utvrđenih u stavku 1., mehanizmi za razvoj kapaciteta koji nisu strateške rezerve:

- (a) izrađeni su tako da se njima osigurava da cijena koja se plaća za dostupnost automatski teži nuli kada se očekuje da će razina dostavljenog kapaciteta biti primjerena za ispunjenje razine kapaciteta koji se potražuje;
- (b) sudjelujućim resursima isplaćuju naknadu samo za njihovu dostupnost te jamče da naknada ne utječe na odluke pružatelja kapaciteta o tome hoće li proizvoditi električnu energiju ili ne;
- (c) jamče da se obveze u pogledu kapaciteta mogu prenositi između prihvatljivih pružatelja kapaciteta.

4. Mehanizmi za razvoj kapaciteta ispunjavaju sljedeće zahtjeve u vezi s graničnim vrijednostima emisija CO₂:

- (a) najkasnije od dana stupanja na snagu ove Uredbe, proizvodni kapacitet koji je započeo s komercijalnom proizvodnjom i koji emitira više od 550 gr CO₂ iz fosilnih goriva po kWh električne energije ne preuzima obveze niti prima plaćanja ili obveze za buduća plaćanja u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta;
- (b) najkasnije od 1. srpnja 2025. proizvodni kapacitet koji je započeo s komercijalnom proizvodnjom prije dana stupanja na snagu ove Uredbe i koji emitira više od 550 gr CO₂ iz fosilnih goriva po kWh električne energije i više od prosječno 350 kg CO₂ iz fosilnih goriva godišnje po instaliranom kW ne preuzima obveze niti prima plaćanja ili obveze za buduća plaćanja u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta.

Granična vrijednost emisija od 550 gr CO₂ iz fosilnih goriva po kWh električne energije i ograničenje godišnjih emisija od prosječno 350 kg CO₂ iz fosilnih goriva godišnje po instaliranom kW iz prvog podstavka točaka (a) i (b) izračunava se na temelju učinkovitosti izrade proizvodne jedinice, to jest neto učinkovitost pod nazivnim kapacitetom u skladu s relevantnim standardima Međunarodne organizacije za standardizaciju.

U svrhu provedbe prvog podstavka, Ugovorne strane uzimaju u obzir mišljenje s tehničkim smjernicama koje je objavila Agencija za suradnju energetske regulatora u skladu s člankom 22. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943.

5. Ugovorne strane koje primjenjuju mehanizme za razvoj kapaciteta na dan stupanja na snagu ove Uredbe prilagođavaju svoje mehanizme kako bi se uskladile s poglavljem 4. bez dovođenja u pitanje obveza ili ugovora sklopljenih do 31. prosinca 2022.

Članak 23.

Europska procjena adekvatnosti resursa

1. Europskom procjenom adekvatnosti resursa utvrđuje se zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa procjenom ukupne adekvatnosti elektroenergetskog sustava da odgovori na tekuću i predviđenu potražnju za električnom energijom na razini Europske unije, na razini država članica i Ugovornih strana, i, po potrebi, na razini pojedinih zona trgovanja. Europska procjena adekvatnosti resursa pokriva svaku godinu u desetogodišnjem razdoblju od dana te procjene.

2. ENTSO za električnu energiju, koji postupa u skladu s člankom 3. Postupnog akta 2022/01/MC-EnC, uključuje Ugovorne strane u europsku procjenu adekvatnosti resursa na temelju članka 23. Uredbe (EU) br. 2019/943. Prije provođenja europsku procjenu adekvatnosti resursa, ENTSO za električnu energiju savjetuje se s operatorima prijenosnog sustava Ugovornih strana i Tajništvom Energetske zajednice.

Operatori prijenosnih sustava ENTSO-u za električnu energiju dostavljaju podatke koji su mu potrebni da bi proveo procjenu adekvatnosti resursa. ENTSO za električnu energiju svake godine provodi europsku procjenu adekvatnosti resursa. Proizvođači i ostali sudionici na tržištu operatorima prijenosnih sustava dostavljaju podatke o očekivanoj upotrebi proizvodnih resursa, uzimajući u obzir raspoloživost primarnih resursa i odgovarajući scenarij predviđene potražnje i ponude.

3. <...>

4. <...>

5. <...>

6. <...>

7. <...> Rezultati europske procjene adekvatnosti resursa iz stavka 2. podliježu prethodnom savjetovanju s Ugovornim stranama, Skupinom za sigurnost opskrbe električnom energijom i relevantnim dionicima u Energetskoj zajednici <...>.

Članak 24.

Nacionalna procjena adekvatnosti resursa

1. Nacionalna procjena adekvatnosti resursa ima regionalno područje primjene i temelji se na metodologiji iz <...> članka 23. stavka 5. Uredbe (EU) 2019/943.

Nacionalne procjene adekvatnosti resursa sadržavaju referentne središnje scenarije kako su navedeni u članku 23. stavku 5. točki (b).

Nacionalnim procjenama adekvatnosti resursa mogu se uzeti u obzir dodatne osjetljivosti osim osjetljivosti iz članka 23. stavka 5. točke (b). U takvim slučajevima nacionalne procjene adekvatnosti resursa mogu:

- (a) formulirati pretpostavke uzimajući u obzir posebnosti nacionalne opskrbe i potražnje za električnom energijom;
- (b) upotrebljavati alate i dosljedne najnovije podatke koji su komplementarni s onima koje ENTSO za električnu energiju upotrebljava za europsku procjenu adekvatnosti resursa.

Povrh toga, u nacionalnim procjenama adekvatnosti resursa, pri procjeni doprinosa pružatelja kapaciteta smještenih u drugoj državi članici ili Ugovornoj strani sigurnosti opskrbe zona trgovanja koje su obuhvaćene tim procjenama adekvatnosti resursa, koristi se metodologija koju je izradio ENTSO za električnu energiju, kako je predviđeno u članku 26. stavku 11. točki (a) Uredbe (EU) 2019/943, i odobrila Agencija za suradnju energetske regulatora

2. Nacionalne procjene adekvatnosti resursa te, kada je to primjenjivo, europska procjena adekvatnosti resursa i mišljenje Regulatornog odbora Energetske zajednice na temelju stavka 3. stavlja se na raspolaganje javnosti.

3. Ako se nacionalnom procjenom adekvatnosti resursa utvrdi zabrinutost u vezi sa zonom trgovanja koja nije utvrđena u europskoj procjeni adekvatnosti resursa, nacionalna procjena adekvatnosti resursa uključuje obrazloženje nepodudarnosti između tih dviju procjena adekvatnosti resursa, uključujući pojedinosti o korištenim osjetljivostima i osnovnim pretpostavkama. Ugovorne strane objavljuju to izvješće o procjeni i podnose ga Tajništvu Energetske zajednice.

U roku od četirijeseca od datuma primitka izvješća Tajništvo Energetske zajednice daje mišljenje o tome jesu li razlike između nacionalne procjene adekvatnosti resursa i europske procjene adekvatnosti resursa opravdane. Prilikom izrade mišljenja, Tajništvo Energetske zajednice traži od Regulatornog odbora Energetske zajednice da svoje mišljenje o izvješću te se savjetuje s Agencijom za suradnju energetske regulatora.

Tijelo odgovorno za nacionalnu procjenu adekvatnosti resursa uzima u obzir mišljenje Tajništva Energetske zajednice i prema potrebi izmjenjuje svoju ocjenu. Ako odluči ne uzeti u obzir u potpunosti mišljenje Tajništva Energetske zajednice, tijelo odgovorno za nacionalnu procjenu adekvatnosti resursa objavljuje izvješće s detaljnim obrazloženjem.

Članak 25.

Standard pouzdanosti

1. Ugovorne strane se pri primjeni mehanizama za razvoj kapaciteta koriste utvrđenim standardom pouzdanosti. Standard pouzdanosti na transparentan način sadržava potrebnu razinu sigurnosti opskrbe Ugovorne strane. U slučaju prekograničnih zona trgovanja relevantna tijela zajednički utvrđuju te standarde pouzdanosti.
2. Ugovorna strana ili nadležno tijelo koje odredi Ugovorna strana na prijedlog regulatornog tijela utvrđuje standard pouzdanosti. Standard pouzdanosti temelji se na metodologiji koju je izradio ENTSO za električnu energiju, u skladu sa člankom 23. stavkom 6. Uredbe (EU) 2019/943, i koju je odobrila Agencija za suradnju energetskih regulatora.
3. Standard pouzdanosti izračunava se uporabom barem vrijednosti neisporučene energije i troška uvođenja novog postrojenja u određenom vremenskom okviru te se izražava kao “očekivana neisporučena energija” i “očekivani gubitak opterećenja”.
4. Pri primjeni mehanizama za razvoj kapaciteta parametre za utvrđivanje količine kapaciteta koju osigurava mehanizam za razvoj kapaciteta odobrava Ugovorna strana ili neko drugo nadležno tijelo koje odredi Ugovorna strana na temelju prijedloga regulatornog tijela.

Članak 26.

Prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za razvoj kapaciteta

1. Mehanizmi za razvoj kapaciteta koji nisu strateške rezerve i, ako je to tehnički izvedivo, strateške rezerve, otvoreni su za izravno prekogranično sudjelovanje pružatelja kapaciteta smještenih u drugoj državi članici i Ugovornoj strani, podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
 2. Države članice i Ugovorne strane osiguravaju da strani kapacitet koji može pružiti jednakovrijednu tehničku izvedbu kao i domaći kapaciteti ima priliku sudjelovati u istom natjecateljskom postupku kao i domaći kapacitet. U slučaju mehanizama za razvoj kapaciteta koji je u funkciji na dan stupanja na snagu ove Uredbe, države članice i Ugovorne strane mogu interkonekcijskim vodovima dopustiti da izravno sudjeluju u istom natjecateljskom postupku kao strani kapaciteti u razdoblju od najviše četiri godine nakon dana stupanja na snagu ove Uredbe <...>.
- Ugovorne strane mogu zahtijevati da se strani kapacitet nalazi u državi članici ili Ugovornoj strani s izravnim mrežnom vezom s Ugovornom stranom koja primjenjuje mehanizam.
3. Države članice i Ugovorne strane ne smiju onemogućavati kapacitet koji se nalazi na njihovu državnom području u sudjelovanju u mehanizmima za razvoj kapaciteta drugih država članica ili Ugovornih strana.
 4. Prekograničnim sudjelovanjem u mehanizmima za razvoj kapaciteta ne smije se mijenjati, izmjenjivati ili na drugi način utjecati na prekozonske rasporede i fizičke protoke između država članica ili Ugovornih strana. Ti se rasporede i protoci utvrđuju isključivo ishodom dodjele kapaciteta na temelju članka 16.
 5. Pružatelji kapaciteta mogu sudjelovati u više od jednog mehanizma za razvoj kapaciteta.

Ako pružatelji kapaciteta sudjeluju u više mehanizama za razvoj kapaciteta u istom razdoblju isporuke, oni sudjeluju do očekivane dostupnosti interkonekcije i vjerojatnog podudaranja opterećenja sustava između sustava u kojem se mehanizam primjenjuje i sustava u kojem se nalazi strani kapacitet u skladu s metodologijom koju je izradio ENTSO za električnu energiju,

u skladu sa člankom 26. stavkom 11. točkom (a) Uredbe (EU) 2019/943, i koju je odobrila Agencija za suradnju energetske regulatora.

6. Pružatelji kapaciteta dužni su vršiti isplate za nedostupnost ako njihov kapacitet nije dostupan.

Kada pružatelji kapaciteta sudjeluju u više mehanizama za razvoj kapaciteta u istom razdoblju isporuke, oni su dužni vršiti višestruke isplate za nedostupnost ako nisu u mogućnosti ispuniti višestruke obveze.

7. Za potrebe davanja preporuka operatorima prijenosnih sustava regionalni koordinacijski centri osnovani na temelju članka 35. na godišnjoj razini izračunavaju najviši ulazni kapacitet dostupan za sudjelovanje stranog kapaciteta. Tim se izračunom uzima u obzir očekivana dostupnost interkonekcije i vjerojatno podudaranje opterećenja sustava između sustava u kojem se mehanizam primjenjuje i sustava u kojem se nalazi strani kapacitet. Takav je izračun potreban za svaku granicu zone trgovanja.

Operatori prijenosnih sustava na godišnjoj razini određuju maksimalni ulazni kapacitet dostupan za sudjelovanje stranog kapaciteta na temelju preporuke regionalnog koordinacijskog centra.

8. Ugovorne strane osiguravaju da se ulazni kapacitet iz stavka 7. dodjeljuje prihvatljivim pružateljima kapaciteta na transparentan, nediskriminirajući način koji je utemeljen na tržištu.

9. Ako postoje mehanizmi za razvoj kapaciteta koji omogućuju prekogranično sudjelovanje u dvjema susjednim državama članicama ili Ugovornim stranama, svi prihodi koji proizlaze iz dodjele iz stavka 8. dodjeljuju se dotičnim operatorima prijenosnih sustava, a oni ih međusobno dijele u skladu s metodologijom koju je izradio ENTSO za električnu energiju, u skladu sa člankom 26. stavkom 11. točkom (b) Uredbe (EU) 2019/943, i koju je odobrila Agencija za suradnju energetske regulatora, ili zajedničkom metodologijom koju su odobrila oba relevantna regulatorna tijela. Ako susjedna država članica ili Ugovorna strana ne primjenjuje mehanizam za razvoj kapaciteta ili primjenjuje mehanizam za razvoj kapaciteta koji nije otvoren prekograničnom sudjelovanju, udio prihoda odobrava nadležno nacionalno tijelo države članice ili Ugovorne strane u kojoj se mehanizam za razvoj kapaciteta provodi nakon što zatraži mišljenje regulatornih tijela susjednih država članica ili Ugovornih strana. Operatori prijenosnih sustava upotrebljavaju takve prihode za potrebe utvrđene u članku 19. stavku 2.

10. Operator prijenosnog sustava na čijem se području nalazi strani kapacitet:

(a) utvrđuje mogu li zainteresirani pružatelji kapaciteta pružiti potrebnu tehničku izvedbu za mehanizam za razvoj kapaciteta u kojem pružatelj kapaciteta namjerava sudjelovati te upisuje pružatelja kapaciteta u <...> registar prihvatljivih pružatelja kapaciteta koji je za to uspostavio ENTSO za električnu energiju, u skladu sa člankom 26. Uredbe (EU) 2019/943.

(b) provodi provjere dostupnosti;

(c) operatoru prijenosnih sustava u državi članici ili Ugovornoj strani koja primjenjuje mehanizam za razvoj kapaciteta dostavlja informacije koje je primio u skladu s točkama (a) i (b) ovog podstavka i s drugim podstavkom.

Dotični pružatelj kapaciteta bez odgode obavješćuje operatora prijenosnih sustava o svojem sudjelovanju u stranom mehanizmu za razvoj kapaciteta.

11. <...>

12. Dotična regulatorna tijela provjeravaju jesu li kapaciteti izračunani u skladu s metodologijom koju je izradio ENTSO za električnu energiju, u skladu sa člankom 26. stavkom

11. točkom (a) Uredbe (EU) 2019/943, i koju je odobrila Agencija za suradnju energetske regulatora.

13. Regulatorna tijela osiguravaju da se prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za razvoj kapaciteta organizira na djelotvoran i nediskriminirajući način. Posebno osiguravaju primjerene administrativne aranžmane za provedbu plaćanja za nedostupnost preko granica.

14. Kapaciteti dodijeljeni u skladu sa stavkom 8. mogu se prenositi među prihvatljivim pružateljima kapaciteta. Prihvatljivi pružatelji kapaciteta prijavljuju svaki takav prijenos registru kako je navedeno u stavku 10. točki (a).

15. <...> Registar iz stavka 10. točke (a) <...> je otvoren za sve prihvatljive pružatelje kapaciteta, sustave koji primjenjuju mehanizme za razvoj kapaciteta i njihove operatore prijenosnih sustava.

Članak 27.

Postupak odobrenja

<...>

POGLAVLJE V. RAD PRIJENOSNOG SUSTAVA

Članak 28.

Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju

1. Operatori prijenosnih sustava surađuju na razini Unije preko ENTSO-a za električnu energiju kako bi promicali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije i prekozonsku trgovinu te osigurali optimalno upravljanje, koordinirano poslovanje i odgovarajući tehnički razvoj europske mreže za prijenos električne energije.

2. Operatori prijenosnog sustava koji nisu članovi ENTSO-a za električnu energiju sklapaju ugovore s ENTSO-om za električnu energiju radi pokrivanja dodatnih troškova koji proizlaze iz proširenja zadaća ENTSO-a za električnu energiju na te operatore prijenosnog sustava.

Članak 29.

ENTSO za električnu energiju

<...>

Članak 30.

Zadaće ENTSO-a za električnu energiju

<...>

Članak 31.

Savjetovanje

<...>

Članak 32.
Praćenje koje provodi ACER

<...>

Članak 33.
Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za električnu energiju iz članaka od 4. do 12., kao i troškove iz članka 28., snose operatori prijenosnih sustava te se ti troškovi uzimaju u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su razumni i primjereni.

Članak 34.
Regionalna suradnja operatora prijenosnih sustava

1. Operatori prijenosnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju s ENTSO-om za električnu energiju, u mjeri u kojoj je to moguće. Posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja i mogu donositi odluke o ulaganju na temelju tog regionalnog plana ulaganja. <...>
2. Operatori prijenosnih sustava promiču operativne dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj burza energije, koordiniranu dodjelu prekograničnih kapaciteta kroz nediskriminirajuća rješenja utemeljena na tržištu, vodeći na odgovarajući način računa o specifičnim zaslugama implicitnih dražbi za kratkoročne dodjele, i integraciju mehanizama uravnoteženja i pričuvne snage.
3. Za potrebe postizanja ciljeva navedenih u stavcima 1. i 2., zemljopisno područje koje obuhvaća svaka struktura regionalne suradnje definirano je Prilogom IV. Svaka Ugovorna strana može promicati suradnju u više od jednog zemljopisnog područja.

<...>

Članak 35.
Osnivanje i zadaća regionalnih koordinacijskih centara

1. <...>
2. <...> Regionalni koordinacijski centri zamjenjuju regionalne koordinatore za sigurnost koji su uspostavljeni u skladu sa smjernicama za pogon sustava donesenima na temelju članka 18. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009 i počinju s radom u skladu sa Prilogom IV.
3. Regionalni koordinacijski centri organiziraju se u pravnom obliku navedenom u Prilogu II. Direktivi (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća.
4. Pri izvršavanju svojih zadaća u skladu s pravom Energetske zajednice i Unije regionalni koordinacijski centri djeluju neovisno o pojedinačnim nacionalnim interesima i interesima operatora prijenosnih sustava.
5. Regionalni koordinacijski centri dopunjuju ulogu operatora prijenosnih sustava obavljanjem zadaća od regionalne važnosti koje su im dodijeljene u skladu s člankom 37. Operatori prijenosnih sustava odgovorni su za upravljanje tokovima električne energije i jamčenje sigurnog, pouzdanog i učinkovitog elektroenergetskog sustava u skladu s člankom 40. stavkom 1. točkom (d) Direktive (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC.

Članak 36.

Zemljopisno područje regionalnih koordinacijskih centara

1. Regije pogona sustava definirane Prilogom V. obuhvaćaju operatore prijenosnih sustava, zone trgovanja, granice zona trgovanja, regije za izračun kapaciteta i regije koordinacije isključenja. <...>
2. U roku od šest mjeseci od uspostave regija pogona sustava u skladu sa Prilogom V., svaki operator prijenosnog sustava sudjeluje u regionalnim koordinacijskim centrima definiranim Prilogom IV. U iznimnim okolnostima, ako je regulacijsko područje operatora prijenosnog sustava dio raznolikih sinkronih područja, operator prijenosnog sustava može sudjelovati u radu dva regionalna koordinacijska centra. <...> Ako se aktivnosti dvaju ili više regionalnih koordinacijskih centara mogu preklapati u regiji pogona sustava, operatori prijenosnih sustava te regije pogona sustava odlučuju hoće li odrediti jedinstveni regionalni koordinacijski centar u toj regiji ili dva ili više regionalnih koordinacijskih centara koja obavljaju pojedine ili sve zadaće od regionalne važnosti u cijeloj regiji pogona sustava naizmjenice u koordinaciji, dok druge zadaće obavlja jedan određeni regionalni koordinacijski centar.
3. <...>
4. <...>

Članak 37.

Zadaće regionalnih koordinacijskih centara

1. Svaki regionalni koordinacijski centar u cjelokupnoj regiji pogona sustava za koju je uspostavljen izvršava barem sljedeće zadaće od regionalne važnosti i surađuje s regionalnim koordinacijskim centrima koji izvršavaju zadaće u istim regijama pogona sustava:
 - (a) provedbu koordiniranog izračuna kapaciteta u skladu s metodologijama izrađenima na temelju Uredbe (EU) 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
 - (b) provedbu koordinirane analize sigurnosti u skladu s metodologijama izrađenima na temelju smjernice za pogon sustava donesene na temelju Uredbe (EU) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
 - (c) stvaranje zajedničkih modela mreže u skladu s metodologijama i postupcima izrađenima na temelju smjernice za pogon sustava donesene na temelju Uredbe (EU) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
 - (d) podupiranje procjene dosljednosti planova za obranu i planova za ponovnu uspostavu sustava operatora prijenosnih sustava u skladu s postupkom utvrđenim u mrežnom pravilu za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu donesenom na temelju Uredbe (EU) 2017/2196, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;
 - (e) provedbu regionalnih predviđanja adekvatnosti sustava u rasponu od tjedna unaprijed do barem dana unaprijed i pripremu aktivnosti za smanjenje rizika u skladu s metodologijom utvrđenom u članku 8. Uredbe (EU) 2019/941, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, i postupcima utvrđenima u smjernici za pogon sustava donesenoj na temelju Uredbe (EU) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC;

- (f) provedbu regionalne koordinacije planiranja isključenja u skladu s postupcima i metodologijama utvrđenima u smjernici za pogon sustava donesenoj na temelju [Uredbe \(EU\) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#);
- (g) osposobljavanje i certifikaciju osoblja koje radi za regionalne koordinacijske centre;
- (h) potporu koordinaciji i optimiranju regionalne ponovne uspostave sustava kako zatraže operatori prijenosnih sustava;
- (i) provedbu analiza i izvješćivanje nakon pogona i nakon poremećaja;
- (j) regionalno određivanje veličine kapaciteta rezerve;
- (k) olakšavanje regionalne nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje;
- (l) podršku operatorima prijenosnih sustava, na njihov zahtjev, u optimizaciji međusobnih namirenja operatora prijenosnih sustava;
- (m) provedbu zadataka povezanih s utvrđivanjem regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija ako i u mjeri u kojoj su delegirani regionalnim koordinacijskim centrima u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (n) provedbu zadataka povezanih sa sezonskim procjenama adekvatnosti ako i u mjeri u kojoj su delegirane regionalnim koordinacijskim centrima u skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#);
- (o) izračun vrijednosti za najveći ulazni kapacitet dostupan za sudjelovanje stranog kapaciteta u mehanizmima za razvoj kapaciteta u svrhu izdavanja preporuke na temelju članka 26. stavka 7.
- (p) provedbu zadataka povezanih s potporom operatorima prijenosnih sustava u utvrđivanju potreba za novim prijenosnim kapacitetima, dogradnjom postojećih kapaciteta ili njihovih alternativa, koji se predstavljaju regionalnim skupinama osnovanima u skladu s Uredbom (EU) br. 347/2013, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2015/09/MC-EnC](#) i koji su uvršteni u desetogodišnji plan razvoja mreže iz članka 51. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).

Zadaci iz prvog podstavka detaljnije su utvrđene u Prilogu I.

2. <...>

3. Operatori prijenosnih sustava pružaju svojem regionalnom koordinacijskom centru sve informacije potrebne za obavljanje njegovih zadataka.

4. Regionalni koordinacijski centri pružaju operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava sve informacije potrebne za provedbu koordiniranih aktivnosti i preporuka koje su donijeli regionalni koordinacijski centra.

5. <...> Zadaci utvrđene u ovom članku koje nisu obuhvaćene relevantnim mrežnim pravilima ili smjernicama [provode regionalni koordinacijski centri na temelju odluke Agencije za suradnju energetske regulatora u skladu s člankom 37. stavkom 5. Uredbe \(EU\) 2019/943](#).

Članak 38.

Suradnja unutar i između regionalnih koordinacijskih centara

Svakodnevnom koordinacijom unutar regionalnih koordinacijskih centara i među njima upravlja se kooperativnim postupcima između operatora prijenosnih sustava u regiji, uključujući, kada je to potrebno, i dogovore o koordinaciji među regionalnim koordinacijskim centrima. Kooperativni postupak temelji se na:

- (a) radnim dogovorima radi rješavanja aspekata planiranja te operativnih aspekata relevantnih za zadaće iz članka 37.;
- (b) postupku za razmjenu analize i savjetovanje o prijedlozima regionalnih koordinacijskih centara s operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava i relevantnim dionicima te s drugim regionalnim koordinacijskim centrima, na učinkovit i uključiv način, u provedbi operativnih dužnosti i zadaća u skladu s člankom 40.;
- (c) postupku za donošenje koordiniranih aktivnosti i preporuka u skladu s člankom 42.

Članak 39.

Radni dogovori

1. Regionalni koordinacijski centri postižu učinkovite, uključive i transparentne radne dogovore kojima se potiče konsenzus, radi rješavanja aspekata planiranja i rada povezanih sa zadaćama koje trebaju obavljati, uzimajući posebice u obzir posebnosti i zahtjeve tih zadaća kako su navedeni u Prilogu I. Regionalni koordinacijski centri razvijaju i postupak za reviziju tih radnih dogovora.

2. Regionalni koordinacijski centri osiguravaju da radni dogovori iz stavka 1. sadržavaju pravila o obavješćivanju predmetnih strana.

Članak 40.

Postupak savjetovanja

1. Regionalni koordinacijski centri osmišljavaju postupak za organizaciju, u okviru izvršavanja svojih svakodnevnih dužnosti i zadaća, primjerenog i redovitog savjetovanja s operatorima prijenosnih sustava regije pogona sustava, drugim regionalnim koordinacijskim centrima i relevantnim dionicima. Kako bi se osiguralo rješavanje regulatornih pitanja u to se, prema potrebi, uključuju regulatorna tijela.

2. Regionalni koordinacijski centri savjetuju se s državama članicama i Ugovornim stranama regije pogona sustava i, ako postoji regionalni forum, sa svojim regionalnim forumima o politički važnim pitanjima osim o svakodnevnim aktivnostima regionalnih koordinacijskih centara i o provedbi njihovih zadaća. Regionalni koordinacijski centri uzimaju u obzir preporuke država članica i Ugovornih strana i, prema potrebi, njihovih regionalnih foruma.

Članak 41.

Transparentnost

1. Regionalni koordinacijski centri razvijaju postupak za uključivanje dionika i organiziraju redovne sastanke s dionicima kako bi se raspravljalo o pitanjima u pogledu učinkovitog, sigurnog i pouzdanog rada međusobno povezanog sustava te kako bi se utvrdili nedostaci i predložila poboljšanja.

2. <...> Regionalni koordinacijski centri djeluju potpuno transparentno prema dionicima i građanima. Na internetskim stranicama <...> dotičnog regionalnog koordinacijskog centra objavljuju svu relevantnu dokumentaciju.

Članak 42.

Donošenje i preispitivanje koordiniranih aktivnosti i preporuka

1. Operatori prijenosnih sustava u regiji pogona sustava **definiranom Prilogom V.** osmišljavaju postupak za donošenje i revidiranje koordiniranih aktivnosti i preporuka koje su predložili regionalni koordinacijski centri u skladu s kriterijima utvrđenima u stavcima 2., 3. i 4.

2. Regionalni koordinacijski centri donose koordinirane aktivnosti za operatore prijenosnih sustava u pogledu zadaća iz članka 37. stavka 1. točaka (a) i (b). Operatori prijenosnih sustava provode te koordinirane aktivnosti, osim ako bi provedba koordiniranih aktivnosti dovela do kršenja graničnih vrijednosti pogonskih veličina koje definira svaki operator prijenosnog sustava u skladu sa **Uredbom (EU) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.**

Ako operator prijenosnog sustava odluči ne provesti koordiniranu aktivnost zbog razloga navedenih u ovom stavku, on bez nepotrebne odgode na transparentan način obavješćuje regionalni koordinacijski centar i operatore prijenosnih sustava u regiji pogona sustava o detaljnim razlozima. U takvim slučajevima regionalni koordinacijski centar procjenjuje učinak te odluke na druge operatore prijenosnih sustava u regiji pogona sustava i može predložiti drugačiji niz koordiniranih aktivnosti koje podliježu postupku iz stavka 1.

3. Regionalni koordinacijski centri izdaju preporuke operatorima prijenosnih sustava u vezi sa zadaćama navedenima u članku 37. stavku 1. točkama od (c) do (p) ili dodijeljenima u skladu s člankom 37. stavkom 2.

Ako operator prijenosnog sustava odluči odstupiti od preporuke iz stavka 1., bez odgode dostavlja obrazloženje svoje odluke regionalnom koordinacijskom centru i drugim operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava.

4. Preispitivanje koordiniranih aktivnosti ili preporuke pokreće se na zahtjev jednog ili više operatora prijenosnih sustava regije pogona sustava. Nakon preispitivanja koordinirane aktivnosti ili preporuke regionalni koordinacijski centri potvrđuju ili mijenjaju tu mjeru.

5. Ako koordinirana aktivnost podliježe preispitivanju u skladu sa stavkom 4. ovog članka, zahtjevom za preispitivanje koordinirana aktivnost ne suspendira se, osim ako bi provedba koordiniranih aktivnosti dovela do kršenja graničnih vrijednosti pogonskih veličina koje definira svaki pojedinačni operator prijenosnog sustava u skladu sa **Uredbom (EU) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.**

6. Na prijedlog države članice ili **Ugovorne strane u regiji pogona sustava definiranoj Prilogom V. <...>**, države članice ili **Ugovorne strane** u regiji pogona sustava mogu zajednički odlučiti svojim regionalnim koordinacijskim centrima dati ovlast da utvrđuju koordinirana djelovanja za jednu ili više zadaća predviđenih u članku 37. stavku 1. točkama od (c) do (p) ove Uredbe.

Članak 43.

Upravno vijeće regionalnih koordinacijskih centara

1. Radi donošenja mjera povezanih s upravljanjem regionalnim koordinacijskim centrima te praćenja njihova rada regionalni koordinacijski centri uspostavljaju svoja upravna vijeća.

2. Upravno vijeće sastoji se od članova koji predstavljaju sve operatore prijenosnih sustava regije pogona sustava koji sudjeluju u dotičnom regionalnom koordinacijskom centru.
3. Upravno vijeće odgovorno je za:
 - (a) izradu i odobravanje statuta i poslovnika regionalnih koordinacijskih centara;
 - (b) odlučivanje o organizacijskoj strukturi i njezinu provedbu;
 - (c) pripremu i odobravanje godišnjeg proračuna;
 - (d) osmišljavanje i odobravanje kooperativnih procesa u skladu s člankom 38.
4. Među nadležnostima upravnog vijeća nisu one koje se odnose na svakodnevne aktivnosti regionalnih koordinacijskih centara i obavljanje njihovih zadaća.

Članak 44.

Organizacijska struktura

1. Operatori prijenosnih sustava regije pogona sustava uspostavljaju organizacijsku strukturu regionalnih koordinacijskih centara kojom se podupire sigurnost njihovih zadaća.

U njihovoj se organizacijskoj strukturi određuju:

- (a) ovlasti, dužnosti i odgovornosti osoblja;
 - (b) odnosi i linije izvješćivanja među različitim dijelovima i procesima organizacije.
2. Regionalni koordinacijski centri mogu osnovati regionalne urede u svrhu rješavanja podregionalnih posebnosti ili osnovati pričuvne regionalne koordinacijske centre radi učinkovitog i pouzdanog obavljanja njihovih zadaća ako je dokazano da je to strogo potrebno.

Članak 45.

Oprema i osoblje

Regionalni koordinacijski centri raspolažu ljudskim, tehničkim, fizičkim i financijskim resursima potrebnima za ispunjavanje svojih obveza u skladu s ovom Uredbom i neovisno i nepristrano obavljanje svojih zadaća.

Članak 46.

Praćenje i izvješćivanje

1. Regionalni koordinacijski centri uspostavljaju postupak za stalno praćenje barem:
 - (a) uspješnosti svoje operativne izvedbe;
 - (b) koordiniranih aktivnosti i izdanih preporuka, stupnja provedbe koordiniranih aktivnosti i preporuka od strane operatora prijenosnih sustava te njihovih rezultata;
 - (c) svoje djelotvornosti i učinkovitosti u svakoj od zadaća za koju su odgovorni i, ako je primjenjivo, izmjenično obavljanje tih zadaća.
2. Regionalni koordinacijski centri odgovaraju za svoje troškove na transparentan način i o njima obavješćuju [Regulatorni odbor Energetske zajednice i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Agenciju za suradnju energetske regulatora](#) i regulatorna tijela regije pogona sustava.

3. Regionalni koordinacijski centri podnose godišnje izvješće o rezultatima praćenja iz stavka 1. i informacije o svojoj uspješnosti ENTSO-u za električnu energiju, [Agenciji za suradnju energetske regulatora](#), [Regulatornom odboru Energetske zajednice](#), regulatornim tijelima regije pogona sustava i [Skupini za sigurnost opskrbe električnom energijom](#).

4. Regionalni koordinacijski centri izvješćuju ENTSO za električnu energiju, regulatorna tijela regije pogona sustava, [Agenciju za suradnju energetske regulatora](#), [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#), [Skupinu za sigurnost opskrbe električnom energijom](#) i druga nadležna tijela država članica i [Ugovornih strana](#) odgovorna za sprječavanje i upravljanje kriznim situacijama o svim nedostacima koje utvrde u postupku praćenja u skladu sa stavkom 1. Na temelju tog izvješća relevantna regulatorna tijela regije pogona sustava mogu regionalnim koordinacijskim centrima predložiti mjere za uklanjanje nedostataka.

5. Ne dovodeći u pitanje potrebu da se zaštite sigurnost i povjerljivost poslovno osjetljivih informacija, regionalni koordinacijski centri objavljuju izvješća iz stavaka 3. i 4.

Članak 47.

Odgovornost

U prijedloge za uspostavu regionalnih koordinacijskih centara u skladu s člankom 35. operatori prijenosnih sustava u regiji pogona sustava uključuju potrebne korake za pokriće odgovornosti povezane s izvršavanjem zadaća regionalnih koordinacijskih centara. Metodom koja je odabrana za osiguravanje pokrića moraju se uzeti u obzir pravni status regionalnih koordinacijskih centara i razina dostupnog pokrića komercijalnog osiguranja.

Članak 48.

Desetogodišnji plan razvoja mreže

<...>

[Ugovorne strane uključene su u desetogodišnji plan razvoja mreže, koji uključuje oblikovanje integrirane mreže, razvoj scenarija i procjenu otpornosti sustava, u skladu s člankom 48. Uredbe \(EU\) 2019/943.](#)

Članak 49.

Mehanizam naknade među operatorima prijenosnih sustava

1. Operatori prijenosnih sustava primaju naknadu za troškove nastale kao posljedicu prenošenja prekograničnih protoka električne energije na svojim mrežama.

2. Naknadu iz stavka 1. plaćaju operatori nacionalnih prijenosnih sustava iz kojih potječu prekogranični protoci i sustava u kojima ti protoci završavaju.

3. Isplate naknade izvršavaju se na redovitoj osnovi s obzirom na određeno razdoblje u prošlosti. Prema potrebi provode se naknadne prilagodbe isplaćene naknade, kako bi odražavale stvarno nastale troškove.

<...>

4. <...>

5. Opseg prenesenih prekograničnih protoka i opseg prekograničnih tokova određenih kao da potječu ili završavaju u nacionalnim prijenosnim sustavima utvrđuju se na temelju fizičkih protoka električne energije koji su stvarno izmjereni tijekom određenog razdoblja.

6. Troškovi nastali kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka ustanovljuju se na temelju predviđenih dugoročnih prosječnih dodatnih troškova, uzimajući u obzir gubitke, ulaganje u novu infrastrukturu i odgovarajući udio troškova postojeće infrastrukture, u mjeri u kojoj se takva infrastruktura koristi za prijenos prekograničnih protoka, posebno imajući u vidu potrebu jamčenja sigurnosti opskrbe. Pri ustanovljivanju nastalih troškova koriste se priznate standardne metode za izračun troškova. Koristi koje mreža dobije kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka uzimaju se u obzir za smanjenje primljene naknade.

7. Samo za potrebe mehanizma naknade među operatorima prijenosnih sustava, ako prijenosne mreže dviju ili više država članica **ili Ugovornih strana** čine dio jednog kontrolnog bloka, u cijelosti ili djelomično, kontrolni blok u cjelini smatra se tvorbenim dijelom prijenosne mreže jedne od dotičnih država članica **ili Ugovornih strana**, kako bi se izbjeglo da se protok unutar kontrolnih blokova smatra prekograničnim protokom iz članka 2. stavka 2. točke (b) te kako ne bi došlo do plaćanja naknade u skladu sa stavkom 1. ovog članka. Regulatorna tijela dotičnih država članica **ili Ugovornih strana** mogu odlučiti koja od dotičnih država članica **ili Ugovornih strana** će biti ona čiji se kontrolni blok u cjelini smatra dijelom prijenosne mreže.

Članak 50.

Pružanje informacija

1. Operatori prijenosnih sustava uspostavljaju mehanizme za koordinaciju i razmjenu informacija radi osiguravanja sigurnosti mreže u kontekstu upravljanja zagušenjem.

2. Sigurnosni i operativni standardi te standardi planiranja koje koriste operatori prijenosnih sustava objavljuju se. Objavljene informacije uključuju opći sustav za izračun ukupnog kapaciteta prijenosa i granice pouzdanosti prijenosa, koji se temelji na električnim i fizičkim karakteristikama mreže. Takvi sustavi podliježu odobrenju od strane regulatornih tijela.

3. Operatori prijenosnih sustava objavljuju procjene raspoloživih kapaciteta prijenosa za svaki dan, navodeći sve raspoložive kapacitete prijenosa koji su već rezervirani. Te se objave provode u određenim intervalima prije dana prijenosa i uključuju, u svakom slučaju, procjene za tjedan dana unaprijed i mjesec dana unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju očekivane pouzdanosti raspoloživog kapaciteta.

4. Operatori prijenosnih sustava objavljuju odgovarajuće podatke o ukupnom predviđanju i stvarnoj potražnji, o raspoloživosti i stvarnoj uporabi proizvodnih sredstava i sredstava opterećenja, o raspoloživosti i uporabi mreža i interkonekcija, o uravnoteženju električne energije i kapacitetu rezerve te o dostupnosti i fleksibilnosti. Za raspoloživost i stvarnu uporabu malih proizvodnih jedinica i jedinica opterećenja mogu se upotrijebiti ukupni procijenjeni podaci.

5. Dotični sudionici na tržištu operatorima prijenosnih sustava osiguravaju odgovarajuće podatke.

6. Poduzeća za proizvodnju koja su vlasnici proizvodnih sredstava ili njima upravljaju, od kojih najmanje jedno proizvodno sredstvo ima instaliran kapacitet od najmanje 250 MW ili koja imaju portfelj koji se sastoji od najmanje 400 MW proizvodnih sredstava, pet godina čuvaju podatke za svaki sat po pogonu, koji su potrebni za provjeru svih operativnih odluka o dispečiranju i ponudbene strategije na burzama električne energije, interkonekcijskim dražbama, tržištima rezervne energije i izvanburzovnim tržištima, tako da su na raspolaganju regulatornom tijelu, nacionalnom tijelu za tržišno natjecanje i **Tajništvu Energetske zajednice**. Podaci po pogonu i po satu koji se trebaju čuvati uključuju, ali se ne ograničuju na podatke o

raspoloživom kapacitetu proizvodnje i predviđenim rezervama, uključujući dodjele tih predviđenih rezerva na razini pogona, u trenutku dražbe ili proizvodnje.

7. Operatori prijenosnih sustava redovito razmjenjuju niz dovoljno točnih podataka o mreži i podataka o toku opterećenja kako bi omogućili da svaki operator prijenosnog sustava može izračunati tok opterećenja u svojem odgovarajućem području. Isti se niz podataka stavlja na raspolaganje regulatornim tijelima i [Tajništvu Energetske zajednice](#) te državama članicama i [Ugovornim stranama](#) na zahtjev. Regulatorna tijela, države članice i [Ugovorne strane](#) i [Tajništvo Energetske zajednice](#) povjerljivo postupaju s tim nizom podataka i jamče da s njima povjerljivo postupaju i svaki savjetnik koji na njihov zahtjev obavlja analizu na temelju tih podataka.

Članak 51.

Certificiranje operatora prijenosnih sustava

1. [Tajništvo Energetske zajednice](#) razmatra svaku obavijest o odluci o certificiranju operatora prijenosnih sustava kako je utvrđeno u članku 52. stavku 6. Direktive (EU) 2019/944 [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#), čim je primi. U roku od dva mjeseca od primitka takve obavijesti [Tajništvo Energetske zajednice](#) daje svoje mišljenje relevantnom regulatornom tijelu o njegovoj usklađenosti s člankom 43. i člankom 52. stavkom 2. ili člankom 53. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).

Prilikom pripreme mišljenja iz prvog podstavka [Tajništvo Energetske zajednice](#) može od [Regulatornog odbora Energetske zajednice](#) zatražiti da dostavi svoje mišljenje o odluci regulatornog tijela. U tom se slučaju dvomjesečno razdoblje iz prvog podstavka produljuje za još dva mjeseca.

Ako [Tajništvo Energetske zajednice](#) u rokovima iz prvog i drugog podstavka ne izda mišljenje, smatra se da se [Tajništvo Energetske zajednice](#) ne protivi odluci regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od dobivanja mišljenja [Tajništva Energetske zajednice](#) regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u vezi s certificiranjem operatora prijenosnog sustava, pri čemu u što većoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije. Odluka regulatornog tijela i mišljenje [Tajništva Energetske zajednice](#) objavljuju se zajedno.

3. U bilo kojoj fazi postupka regulatorna tijela ili [Tajništvo Energetske zajednice](#) mogu zatražiti od operatora prijenosnog sustava ili poduzeća koje obavlja bilo koju od funkcija proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su potrebne za ispunjenje njihovih zadaća na temelju ovog članka.

4. Regulatorna tijela i [Tajništvo Energetske zajednice](#) štite povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.

5. Ako [Tajništvo Energetske zajednice](#) primi obavijest o certificiranju operatora prijenosnog sustava na temelju članka 43. stavka 9. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#), [Tajništvo Energetske zajednice](#) izdaje mišljenje u vezi s certificiranjem. Regulatorno tijelo u najvećoj mjeri uzima u obzir to mišljenje. Ako se konačna odluka razlikuje od mišljenja [Tajništva](#), dotično regulatorno tijelo daje i objavljuje, zajedno s tom odlukom, obrazloženje na kojem se temelji njegova odluka. Takva odluka se, radi informiranja i rasprave, uključuje se u dnevni red prvog sastanka Ministarskog vijeća nakon datuma odluke.

POGLAVLJE VI.
RAD DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

Članak 52.

Koordinacijska skupina operatora distribucijskih sustava Energetske zajednice

1. Operatori distribucijskih sustava surađuju na razini Energetske zajednice u okviru Koordinacijske skupine operatora distribucijskih sustava Energetske zajednice, osnovanom Postupovnim aktom 2018/01/MC-EnC, kako bi promicali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije te optimalno upravljanje distribucijskim i prijenosnim sustavima i njihov koordinirani rad, i u skladu sa zadaćama i projektnim zadacima usvojenim Postupovnim aktom 2018/01/MC-EnC. Operatore distribucijskog sustava Energetske zajednice zastupa Tajništvo Energetske zajednice u svim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje suradnje s tijelom EU-a za ODS-ove uspostavljenim u skladu s Uredbom (EU) 943/2019. Ovo ne dovodi u pitanje operatore distribucijskog sustava koji se pojedinačno pridružuju tijelu EU-a za ODS-ove na temelju zajedničkog sporazuma.
2. <...> Kao stručno tijelo koje radi u zajedničkom interesu Energetske zajednice, Koordinacijska skupina operatora distribucijskih sustava Energetske zajednice ne zastupa posebne interese niti nastoji utjecati na postupak donošenja odluka radi promicanja određenih interesa.
3. <...>

Članak 53.

Osnivanje tijela EU-a za ODS-ove

<...>

Članak 54.

Glavna pravila i postupci za tijelo EU-a za ODS-ove

<...>

Članak 55.

Zadaće tijela EU-a za ODS-ove

<...>

Članak 56.

Savjetovanja u postupku izrade mrežnih pravila

<...>

Članak 57.

Suradnja operatora distribucijskih sustava i operatora prijenosnih sustava

1. Operatori distribucijskih sustava i operatori prijenosnih sustava surađuju međusobno u planiranju i upravljanju svojim mrežama. Osobito, operatori distribucijskih sustava i operatori prijenosnih sustava razmjenjuju sve potrebne informacije i podatke o radu proizvodnih sredstava i upravljanju potrošnjom, svakodnevnom pogonu svojih mreža i dugoročnom

planiranju ulaganja u mrežu radi osiguravanja troškovno učinkovitog, sigurnog i pouzdanog razvoja i pogona svojih mreža.

2. Operatori distribucijskih sustava i operatori prijenosnih sustava surađuju međusobno radi postizanja koordiniranog pristupa resursima kao što su distribuirana proizvodnja, skladištenje energije i upravljanje potrošnjom, koji bi mogli podupirati posebne potrebe i operatora distribucijskih sustava i operatora prijenosnih sustava.

POGLAVLJE VII. **MREŽNA PRAVILA I SMJERNICE**

Članak 58.

Donošenje mrežnih pravila i smjernica

Energetska zajednica prenosi i provodi mrežna pravila i smjernicama razvijene na razini Europske unije i prilagođene od strane Ministarskog vijeća.

Članak 59.

Utvrđivanje mrežnih pravila

<...>

Članak 60.

Izmjene mrežnih pravila

<...>

Članak 61.

Smjernice

<...>

Članak 62.

Pravo Ugovornih strana da predvide detaljnije mjere

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje prava **Ugovornih strana** da ostave na snazi ili uvedu mjere koje sadržavaju detaljnije odredbe od onih utvrđenih u ovoj Uredbi, u smjernicama iz članka 61. ili u mrežnim pravilima iz članka 59. pod pretpostavkom da su te mjere u skladu s pravom **Energetske zajednice**.

POGLAVLJE VIII. **ZAVRŠNE ODREDBE**

Članak 63.

Novi interkonekcijski vodovi

1. Novi spojni vodovi jednosmjerne struje mogu se na zahtjev izuzeti, na ograničeno razdoblje, od članka 19. stavka 2. i stavka 3. ove Uredbe i od članaka 6. i 43., članka 59. stavka 7. i članka 60. stavka 1. Direktive (EU) 2019/944, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC**, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) ulaganje ojačava tržišno natjecanje u opskrbi električnom energijom;
- (b) razina rizika koja je povezana s ulaganjem takva je da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;
- (c) interkonekcijski vod je u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je odvojena, barem u smislu svojeg pravnog oblika, od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi taj interkonekcijski vod;
- (d) naknade se ubiru od korisnika tog interkonekcijskog voda;
- (e) od [1. srpnja 2007.](#), ni jedan dio kapitala ili operativnih troškova interkonekcijskog voda nije vraćen od bilo koje komponente naknada za uporabu prijenosnih sustava ili distribucijskih sustava povezanih tim interkonekcijskim vodom; i
- (f) izuzeće ne bi bilo štetno za tržišno natjecanje ni za djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije ni za učinkovito funkcioniranje reguliranog sustava na koji je vezan interkonekcijski vod.

2. Stavak 1. također se primjenjuje, u iznimnim slučajevima, na interkonekcijske vodove izmjenične struje pod uvjetom da su troškovi i rizici predmetnog ulaganja posebno visoki kada se usporede s troškovima i rizicima koji obično nastanu kada se spajaju dva susjedna nacionalna prijenosna sustava interkonekcijskim vodom izmjenične struje.

3. Stavak 1. primjenjuje se i na značajna povećanja kapaciteta u postojećim interkonekcijskim vodovima.

4. Odluku o davanju izuzeća iz stavaka 1., 2. i 3. regulatorno tijelo dotične države članice i [Ugovorne strane](#) donosi posebno za svaki slučaj. Izuzeće može obuhvatiti cijeli ili dio kapaciteta novog interkonekcijskog voda ili postojećeg interkonekcijskog voda sa značajno povećanim kapacitetom.

U roku od dva mjeseca od primitka zahtjeva za izuzeće od strane zadnjeg od dotičnih regulatornih tijela, [Regulatorni odbor Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Agencija za suradnju energetske regulatora, koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC](#), može tim regulatornim tijelima dati savjetodavno mišljenje. Regulatorna tijela mogu svoje odluke temeljiti na tom mišljenju.

Prilikom odlučivanja o odobrenju izuzeća regulatorna tijela uzimaju u obzir, za svaki slučaj posebno, potrebu nametanja uvjeta u vezi s trajanjem izuzeća i nediskriminacijskim pristupom interkonekcijskom vodu. Prilikom odlučivanja o tim uvjetima regulatorna tijela posebno vode računa o dodatnom kapacitetu koji će se graditi ili modifikaciji postojećeg kapaciteta, vremenskom okviru projekta i nacionalnim okolnostima.

Prije odobravanja izuzeća regulatorna tijela dotičnih država članica i [Ugovornih strana](#) odlučuju o pravilima i mehanizmima za upravljanje kapacitetima i njihovu dodjelu. Ta pravila o upravljanju zagušenjem uključuju obvezu da se neupotrijebljeni kapaciteti ponude na tržištu, a korisnici uređaja imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu. Pri procjeni kriterija iz stavka 1. točaka (a), (b) i (f) uzimaju se u obzir rezultati postupka dodjele kapaciteta.

Ako su sva dotična regulatorna tijela postigla dogovor o odluci o izuzeću u roku od šest mjeseci od primitka zahtjeva, ona o toj odluci obavješćuju [Regulatorni odbor Energetske zajednice i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Agenciju za suradnju energetske regulatora](#).

Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz trećeg podstavka ovog stavka, mora se valjano obrazložiti i objasniti.

5. Odluku iz stavka 4. donosi [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Agencija za suradnju energetske regulatora](#), koja postupa u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC:

- (a) ako dotična regulatorna tijela nisu mogla postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana kada je zadnje od tih regulatornih tijela primilo zahtjev za izuzeća; ili
- (b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela.

Prije donošenja takve odluke [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Agencija za suradnju energetske regulatora](#) se savjetuje s dotičnim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.

6. Neovisno o stavcima 4. i 5., države članice mogu predvidjeti da regulatorno tijelo ili ACER, ovisno o slučaju, treba podnijeti svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće relevantnom tijelu u državi članici s ciljem donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.

7. Regulatorna tijela po primitku bez odgode šalju presliku svakog zahtjeva za izuzeće na znanje [Tajništvu Energetske zajednice](#) i [Regulatornom odboru Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Agenciji za suradnju energetske regulatora](#). Dotična regulatorna tijela ili [Regulatorni odbor Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Agencija za suradnju energetske regulatora](#) (tijela obavješćivanja) obavješćuju [Tajništvo Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europsku komisiju](#) o odluci bez odgode zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom. Te se informacije mogu dostaviti [Tajništvu Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europskoj komisiji](#) u agregiranom obliku koji [Tajništvu Energetske zajednice](#) i, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europskoj komisiji](#) omogućuje donošenje utemeljene odluke. Te informacije posebno obuhvaćaju:

- (a) detaljan opis razloga na temelju kojih je izuzeće odobreno ili odbijeno, uključujući financijske informacije koje opravdavaju potrebu za izuzećem;
- (b) obavljenu analizu o utjecaju na tržišno natjecanje i na djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije koji je posljedica odobrenja izuzeća;
- (c) razloge za vremensko razdoblje i udio ukupnog kapaciteta predmetnog interkonekcijskog voda za koje je izuzeće odobreno; i
- (d) rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima.

8. U roku od 50 radnih dana od dana primitka obavijesti iz stavka 7. [Tajništvo Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europska komisija](#) može izdati mišljenje kojim poziva tijela obavješćivanja da izmijene ili povuku odluku o odobrenju izuzeća. To se razdoblje može produljiti za dodatnih 50 radnih dana ako [Tajništvo Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europska komisija](#) zatraži dodatne informacije. To dodatno razdoblje počinje na dan koji slijedi nakon primitka potpunih informacija. Početno razdoblje može se produljiti i pristankom [Tajništva Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europske komisije](#) i tijela obavješćivanja.

Ako tražene informacije nisu dostavljene u razdoblju navedenom u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom osim ako je, prije isteka tog razdoblja, razdoblje produljeno pristankom i [Tajništva Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europske komisije](#) i tijela obavješćivanja ili ako tijela obavješćivanja u valjano obrazloženoj izjavi obavijeste [Tajništvo Energetske zajednice](#) ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, [Europsku komisiju](#) da smatraju da je obavješćivanje dovršeno.

Tijela obavješćivanja u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje Tajništva Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europske komisije, kojim se preporuča izmjena ili povlačenje odluke o izuzeću. Ako se konačna odluka razlikuje od mišljenja Tajništva ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europske komisije, dotično regulatorno tijelo daje i objavljuje, zajedno s tom odlukom, obrazloženje na kojem se temelji njegova odluka. Takva odluka se, radi informiranja i rasprave, uključuje se u dnevni red prvog sastanka Ministarskog vijeća nakon datuma odluke.

Tajništvo Energetske zajednice i Europska komisija štite povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.

Mišljenje Tajništva Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europske komisije, o odluci o izuzeću istječe dvije godine od dana njezina donošenja ako izgradnja interkonekcijskog voda još nije počela do tog dana i pet godina od dana njezina donošenja ako interkonekcijski vod nije počeo s radom do tog dana, osim ako Tajništvo Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europska komisija na temelju obrazloženog zahtjeva tijela obavješćivanja odluči da je do kašnjenja došlo zbog velikih prepreka koje su izvan kontrole osobe kojoj je izuzeće dodijeljeno.

9. Ako regulatorna tijela predmetnih država članica i Ugovornih strana odluče izmijeniti odluku o izuzeću, ona odmah obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europsku komisiju o toj odluci i svim relevantnim informacijama u pogledu te odluke. Na odluku o izmjeni odluke o izuzeću primjenjuju se stavci od 1. do 8., uzimajući u obzir posebnosti postojećeg izuzeća.

10. Tajništvo Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Europska komisija može, na zahtjev ili na vlastitu inicijativu, ponovo pokrenuti postupak u vezi sa zahtjevom za izuzećem u sljedećim situacijama:

- (a) ako su se, uzimajući u obzir legitimna očekivanja stranaka i gospodarsku ravnotežu postignutu prvotnom odlukom o izuzeću, bitno promijenile činjenice na kojima se odluka temeljila;
- (b) ako su predmetna poduzeća postupala protivno svojim obvezama; ili
- (c) ako se odluka temeljila na nepotpunim, netočnim ili zavaravajućim informacijama koje su dostavile stranke.

11. <...>

Članak 64. **Odstupanja**

<...>

Članak 65. **Pružanje informacija i povjerljivost**

1. Ugovorne strane i regulatorna tijela na zahtjev pružaju Tajništvu Energetske zajednice sve potrebne informacije za potrebe provedbe ove Uredbe.

Tajništvo Energetske zajednice određuje razumni rok za pružanje informacija, uzimajući u obzir složenost i hitnost traženih informacija.

2. Ako dotična **Ugovorna strana** ili regulatorno tijelo ne pruže informacije iz stavka 1. u roku iz stavka 1., **Tajništvo Energetske zajednice** može zatražiti sve potrebne informacije za potrebe provedbe ove Uredbe izravno od dotičnih poduzeća.

Kada poduzeću šalje zahtjev za informacije, **Tajništvo Energetske zajednice** istodobno šalje primjerak zahtjeva regulatornim tijelima **Ugovorne strane** na čijem se državnom području nalazi sjedište poduzeća.

3. U svojem zahtjevu za informacije u skladu sa stavkom 1. **Tajništvo Energetske zajednice** navodi pravnu osnovu zahtjeva, rok za pružanje informacija, svrhu zahtjeva te sankcije predviđene u članku 66. <...> za pružanje netočnih, nepotpunih ili zavaravajućih informacija.

4. Zatražene informacije dostavljaju vlasnici poduzeća ili njihovi predstavnici te, u slučaju pravnih osoba, fizičke osobe koje su po zakonu ili na temelju akta o osnivanju ovlaštene zastupati poduzeće. Kada su odvjetnici propisno ovlaštene za pružanje informacija u ime svojeg klijenta, klijent ostaje u potpunosti odgovoran ako su pružene informacije nepotpune, netočne ili zavaravajuće.

5. Ako poduzeće ne pruži tražene informacije u roku koji je odredilo **Tajništvo Energetske zajednice** ili ako dostavi nepotpune informacije, **Tajništvo Energetske zajednice** može odlukom zatražiti pružanje tih informacija. U toj se odluci navodi koje se informacije traže i postavlja se odgovarajući rok za njihovu dostavu. U odluci se navode sankcije predviđene u članku 66. <...>. <...>

6. Informacije iz stavaka 1. i 2. koriste se samo za potrebe provedbe ove Uredbe.

Tajništvo Energetske zajednice ne smije otkriti informacije pribavljene na temelju ove Uredbe ako su te informacije obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne.

Članak 66.

Sankcije

1. <...> **Ugovorne strane** utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe <...> i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja **njene** provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. **Ugovorne strane** bez odgode obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice** o tim pravilima i tim mjerama te **ga** bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

2. <...>

3. Sankcije predviđene u skladu sa stavkom 1. <...> nisu kaznenopravne prirode.

Članak 67.

Postupak odbora

<...>

Članak 68.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

<...>

Članak 69.
Preispitivanja koja provodi Komisija i izvješća Komisije

<...>

Članak 70.
Stavljanje izvan snage

Odluka Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC kojom je prilagođena i usvojena Uredba (EZ) br. 714/2009 stavlja se izvan snage. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga III.

Članak 71.
Stupanje na snagu⁴

Ova Uredba stupa na snagu danom donošenja Odluke Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC [15. prosinca 2022.] i upućena je Stranama i institucijama Energetske zajednice.

Članak 2. Odluke 2022/03/MC-EnC
Rokovi prijenosa i provedbe

1. Svaka Ugovorna strana stavlja na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s [...] Uredbom (EU) 2019/943 [...] do 31. prosinca 2023.
2. Svaka Ugovorna strana obavješćuje Tajništvo Energetske zajednice o dovršenom prijenosu slanjem teksta odredaba nacionalnog prava koje donosi u području na koje se odnosi ova Odluka i svim naknadnim promjenama u roku od dva tjedna nakon usvajanja takvih mjera.

⁴ Ovdje navedeni tekst odgovara članku 13. Odluke Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.

PRILOG I.

ZADACÉ REGIONALNIH KOORDINACIJSKIH CENTARA

1. Koordinirani izračun kapaciteta
 - 1.1. Regionalni koordinacijski centri provode koordinirani izračun prekozonskih kapaciteta.
 - 1.2. Koordinirani izračun kapaciteta provodi se za vremenski okvir dana unaprijed i unutar dnevnog vremenskog okvira.
 - 1.3. Koordinirani izračun kapaciteta provodi se u skladu s metodologijama izrađenima na temelju smjernice o dodjelu kapaciteta i upravljanju zagušenjima donesene na temelju članka 18. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009.
 - 1.4. Koordinirani izračun kapaciteta provodi se na temelju zajedničkog modela mreže u skladu s točkom 3.
 - 1.5. Koordiniranim izračunom kapaciteta osigurava se učinkovito upravljanje zagušenjem u skladu s načelima upravljanja zagušenjem utvrđenima u ovoj Uredbi.
2. Koordinirana analiza sigurnosti
 - 2.1. Regionalni koordinacijski centri obavljaju koordiniranu analizu sigurnosti radi osiguravanja sigurnog rada sustava.
 - 2.2. Analiza sigurnosti obavlja se za sve vremenske okvire operativnog planiranja, između vremenskog okvira dana unaprijed i unutar dnevnog vremenskog okvira, upotrebom zajedničkih modela mreže.
 - 2.3. Koordinirana analiza sigurnosti obavlja se u skladu s metodologijama izrađenima na temelju smjernice za pogon sustava donesene na temelju članka 18. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009.
 - 2.4. Regionalni koordinacijski centri dijele rezultate koordinirane analize sigurnosti barem s operatorima prijenosnih sustava u svojoj regiji pogona sustava.
 - 2.5. Kada na temelju rezultata koordinirane analize sigurnosti regionalni koordinacijski centar otkrije moguće ograničenje, ono osmišljava korektivne protumjere kojima se maksimizira djelotvornost i gospodarska učinkovitost.
3. Izrada zajedničkih modela mreže
 - 3.1. Regionalni koordinacijski centri za sigurnost osmišljavaju učinkovite postupke za stvaranje zajedničkog modela mreže za svaki vremenski okvir operativnog planiranja između vremenskog okvira dana unaprijed i unutar dnevnog vremenskog okvira.
 - 3.2. Operatori prijenosnih sustava imenuje jedan regionalni centar za sigurnost radi izrade zajedničkih modela mreže na razini Unije.
 - 3.3. Usklađivanje modela mreža provodi se u skladu s metodologijama razvijenima na temelju [Uredbe \(EU\) 2017/1485](#).
 - 3.4. Zajednički modeli mreže sadržavaju relevantne podatke za učinkovito operativno planiranje i izračun kapaciteta u svim vremenskim okvirima operativnog planiranja između vremenskog okvira dana unaprijed i unutar dnevnog vremenskog okvira.
 - 3.5. Zajednički modeli mreže stavljaju se na raspolaganje svim regionalnim koordinacijskim centrima, operatorima prijenosnih sustava, ENTSO-u za električnu energiju i [Regulatornom odboru Energetske zajednice](#), na njegov zahtjev.
4. Potpora obrani i planovima za ponovnu uspostavu sustava operatora prijenosnih sustava s obzirom na procjenu dosljednosti
 - 4.1. Regionalni koordinacijski centri pružaju potporu operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava u provedbi procjene dosljednosti planova za obranu i planova za ponovnu uspostavu sustava operatora prijenosnih sustava na temelju [Uredbe \(EU\) 2017/2195](#), kako je prilagođena i usvojena [Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#).

- 4.2. Svi se operatori prijenosnih sustava dogovaraju o pragu iznad kojeg se učinak mjera jednog ili više operatora prijenosnih sustava u hitnim slučajevima, pri raspadu ili ponovnoj uspostavi sustava smatra bitnim za druge operatore prijenosnih sustava, sinkrono ili nesinkrono povezane.
- 4.3. Pri pružanju potpore operatorima prijenosnih sustava regionalni koordinacijski centar mora:
 - (a) utvrđivati moguće nesukladnosti;
 - (b) predlagati mjere ublažavanja.
- 4.4. Operatori prijenosnih sustava procjenjuju i uzimaju u obzir predložene mjere ublažavanja.
5. Potpora koordinaciji i optimiranju regionalne ponovne uspostave sustava.
 - 5.1. Svaki mjerodavan regionalni koordinacijski centar podupire imenovane operatore prijenosnih sustava zadužene za frekvenciju i resinkronizaciju u skladu s [Uredbom \(EU\) 2017/2196, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#). Operatori prijenosnih sustava regije pogona sustava uspostavljaju ulogu regionalnog koordinacijskog centra koja se odnosi na potporu koordinaciji i optimiranju ponovne regionalne uspostave sustava.
 - 5.2. Operatori prijenosnih sustava mogu zatražiti pomoć od regionalnih koordinacijskih centara ako im je sustav u stanju raspada ili ponovne uspostave.
 - 5.3. Regionalni koordinacijski centri opremljeni su sustavima nadzora i prikupljanja podataka bliskim stvarnom vremenu s nadzornim mogućnostima utvrđenima primjenom praga iz točke 4.2.
6. Analiza i izvješćivanje nakon pogona i nakon poremećaja.
 - 6.1. Regionalni koordinacijski centri istražuju svaki incident iznad praga iz točke 4.2 i izrađuju izvješće o njemu. Regulatorna tijela regije pogona sustava [definirana Prilogom V](#) mogu se uključiti u istragu na svoj zahtjev. Izvješće mora sadržavati preporuke za izbjegavanje sličnih incidenata u budućnosti.
 - 6.2. Regionalni koordinacijski centri objavljuju izvješće. [Regulatorni odbor Energetske zajednice ili, u mjeri u kojoj su države članice pogođene, Agencija za suradnju energetske regulatora, koja postupuje u skladu s člankom 2. Postupovnog akta 2022/01/MC-EnC](#), mogu izdati preporuke za izbjegavanje sličnih incidenata u budućnosti.
7. Regionalno određivanje veličine kapaciteta rezerve
 - 7.1. Regionalni koordinacijski centri izračunavaju zahtjeve u pogledu kapaciteta rezerve za regiju pogona sustava. Kada je riječ o određivanju zahtjeva u pogledu kapaciteta rezerve:
 - (a) ono služi postizanju općeg cilja održavanja pogonske sigurnosti na troškovno najučinkovitiji način;
 - (b) ono se provodi u vremenskom okviru dana unaprijed ili unutardnevnom vremenskom okviru, ili oba;
 - (c) njime se računa ukupna količina zahtijevanog kapaciteta rezerve za regiju pogona sustava;
 - (d) njime se određuju minimalni zahtjevi u pogledu kapaciteta rezerve za svaku vrstu kapaciteta rezerve;
 - (e) u njemu se uzimaju u obzir moguće zamjene različitih vrsta kapaciteta rezerve s ciljem smanjenja troška nabave;
 - (f) njime se utvrđuju nužni zahtjevi za zemljopisnu raspodjelu zahtijevanog kapaciteta rezerve, ako ih ima.
8. Olakšavanje regionalne nabave rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje
 - 8.1. Regionalni koordinacijski centri podupiru operatore prijenosnih sustava u regiji pogona sustava pri određivanju količine rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje koju treba nabaviti. Kada je riječ o određivanju količine rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje:
 - (a) ono se provodi se u vremenskom okviru dana unaprijed ili unutardnevnom vremenskom okviru, ili oba;
 - (b) u njemu se uzimaju u obzir moguće zamjene različitih vrsta kapaciteta rezerve s ciljem smanjenja troška nabave;
 - (c) u njemu se uzimaju u obzir količine potrebnog kapaciteta rezerve za koje se očekuje da će se pribaviti ponudama energije za uravnoteženje, a koje nisu podnesene na temelju ugovora o rezerviranom kapacitetu za uravnoteženje.

- 8.2. Regionalni koordinacijski centri pružaju podršku operatorima prijenosnih sustava svoje regije pogona sustava u nabavi potrebne količine rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje određene u skladu s točkom 8.1.1. Kada je riječ o nabavi rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje:
 - (a) ono se provodi se u vremenskom okviru dana unaprijed ili unutardnevnom vremenskom okviru, ili oba;
 - (b) u njoj se uzimaju u obzir moguće zamjene različitih vrsta rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje s ciljem smanjenja troškova nabave.
9. Procjene regionalne adekvatnosti sustava od tjedna unaprijed do barem dana unaprijed te priprema aktivnosti za smanjenje rizika
 - 9.1. Regionalni koordinacijski centri obavljaju procjene regionalne adekvatnosti od tjedna unaprijed do barem dana unaprijed u skladu s postupcima utvrđenima u Uredbi (EU) 2017/1485, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#), i na osnovi metodologije izrađene na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).
 - 9.2. Regionalni koordinacijski centri temelje kratkoročne regionalne procjene adekvatnosti na informacijama koje su im pružili operatori prijenosnih sustava iz regije pogona sustava s ciljem otkrivanja situacija u kojima se očekuje nedostatak adekvatnosti u bilo kojem od regulacijskih područja ili na regionalnoj razini. Regionalni koordinacijski centri uzimaju u obzir moguće prekozonske razmjene i granične vrijednosti pogonskih veličina u svim relevantnim vremenskim okvirima operativnog planiranja.
 - 9.3. Kada provodi procjenu regionalne adekvatnosti sustava, svaki regionalni koordinacijski centar koordinira se s drugim regionalnim koordinacijskim centrima kako bi se:
 - (a) provjerile temeljne pretpostavke i predviđanja;
 - (b) otkrile moguće situacije prekozonskog nedostatka adekvatnosti.
 - 9.4. Svaki regionalni koordinacijski centar operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava i drugim regionalnim koordinacijskim centrima dostavlja rezultate procjene regionalne adekvatnosti sustava zajedno s mjerama koje predlaže kako bi se smanjili rizici nedostatka adekvatnosti.
10. Regionalna koordinacija planiranja isključenja
 - 10.1. Svaki regionalni koordinacijski centar obavlja regionalnu koordinaciju isključivanja u skladu s [Uredbom \(EU\) 2017/1485, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC](#), kako bi se pratilo raspoloživost relevantnih sredstava i koordiniralo njihove planove raspoloživosti radi osiguravanja pogonske sigurnosti prijenosnog sustava uz istodobno maksimalno proširenje kapaciteta interkonekcijskih vodova i prijenosnih sustava koji utječu na prekozonske tokove.
 - 10.2. Svaki regionalni koordinacijski centar vodi jedan popis relevantnih elemenata mreže, modula za proizvodnju električne energije i postrojenja kupca u regiji pogona sustava [definiranoj Prilogom V.](#) i stavlja ga na raspolaganje na platformi za razmjenu podataka za planiranje pogona ENTSO-a za električnu energiju.
 - 10.3. Svaki regionalni koordinacijski centar provodi sljedeće aktivnosti povezane s koordinacijom isključenja u regiji pogona sustava:
 - (a) procjenjuje usklađenost planiranja isključenja koristeći se planovima raspoloživosti za godinu unaprijed svih operatora prijenosnih sustava;
 - (b) operatorima prijenosnih sustava u regiji pogona sustava dostavlja popis otkrivenih neusklađenosti planiranja i rješenja koje predlaže za njih.
11. Optimiranje mehanizama naknade među operatorima prijenosnih sustava
 - 11.1. Operatori prijenosnih sustava u regiji pogona sustava mogu zajednički odlučiti primati potporu regionalnog koordinacijskog centra pri upravljanju financijskim tokovima povezanim s međusobnim namirenjima operatora prijenosnih sustava u koja su uključena više od dva operatora prijenosnih sustava poput troškova redispečiranja, prihoda od zagušenja, troškova nenamjernih otklona i nabave rezerve.
12. Osposobljavanje i certifikaciju osoblja koje radi za regionalne koordinacijske centre
 - 12.1. Regionalni koordinacijski centri pripremaju i provode programe za osposobljavanje i certifikaciju kojima se usredotočuje na rad regionalnog sustava za osoblje koje radi za regionalne koordinacijske centre.

- 12.2. Program za osposobljavanje obuhvaća sve relevantne elemente rada sustava, ako regionalni koordinacijski centar obavlja zadaće, uključujući scenarije regionalne krize.
13. Utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija
- 13.1. Ako ENTSO za električnu energiju delegira tu funkciju, regionalni koordinacijski centri utvrđuju regionalne elektroenergetske krizne scenarije u skladu s mjerilima utvrđenima u članku 6. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).
- Utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija obavlja se u skladu s metodologijom utvrđenom u članku 5. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).
- 13.2. Regionalni koordinacijski centri podupiru nadležna tijela svake regije pogona sustava na njihov zahtjev u pripremi i provedbi dvogodišnjih kriznih simulacija u skladu s člankom 12. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/941, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).
14. Utvrđivanje potreba za novim prijenosnim kapacitetima, za dogradnjom postojećih prijenosnih kapaciteta ili njihovih alternativa.
- 14.1. Regionalni koordinacijski centri podupiru operatore prijenosnih sustava u utvrđivanju potreba za novim kapacitetima, za dogradnjom postojećih kapaciteta ili njihovih alternativa, koji se predstavljaju regionalnim skupinama osnovanim u skladu s Uredbom (EU) br. 347/2013, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2015/09/MC-EnC](#) i koji su uvršteni u desetogodišnji plan razvoja mreže iz članka 51. Direktive (EU) 2019/944, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC](#).
15. Izračun najvećeg ulaznog kapaciteta dostupnog za sudjelovanje stranog kapaciteta u mehanizmima za razvoj kapaciteta.
- 15.1. Regionalni koordinacijski centri podupiru operatore prijenosnih sustava pri izračunu najvišeg ulaznog kapaciteta dostupnog za sudjelovanje stranog kapaciteta u mehanizmima za razvoj kapaciteta uzimajući u obzir očekivanu dostupnost interkonekcije i vjerojatno podudaranje opterećenja sustava između sustava u kojem se mehanizam primjenjuje i sustava u kojem se nalazi strani kapacitet.
- 15.2. Izračun se obavlja u skladu s metodologijom [koju je izradio ENTSO za električnu energiju i koju je odobrila Agencija za suradnju energetske regulatora](#).
- 15.3. Regionalni koordinacijski centri dostavljaju izračun za svaku granicu zone trgovanja obuhvaćenu regijom pogona sustava.
16. Priprema sezonskih procjena adekvatnosti.
- 16.1. Ako ENTSO za električnu energiju delegira ovu funkciju na temelju članka 9. Uredbe (EU) 2019/941, regionalni koordinacijski centri provode regionalne sezonske procjene adekvatnosti.
- 16.2. Priprema sezonskih procjena adekvatnosti provodi se na temelju metodologije izrađene u na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2019/941.

PRILOG II.

***DIREKTIVA STAVLJENA IZVAN SNAGE I POPIS NJEZINIH NAKNADNIH
IZMJENA***

<...>

PRILOG III.

KORELACIJSKA TABLICA ⁽¹⁾

Uredba (EZ) br. 714/2009	Ova Uredba
—	Članak 1. točka (a)
—	Članak 1. točka (b)
Članak 1. točka (a)	Članak 1. točka (c)
Članak 1. točka (b)	Članak 1. točka (d)
Članak 2. stavak 1.	Članak 2. stavak 1.
Članak 2. stavak 2. točka (a)	Članak 2. stavak 2.
Članak 2. stavak 2. točka (b)	Članak 2. stavak 3.
Članak 2. stavak 2. točka (c)	Članak 2. stavak 4.
Članak 2. stavak 2. točka (d)	—
Članak 2. stavak 2. točka (e)	—
Članak 2. stavak 2. točka (e)	—
Članak 2. stavak 2. točka (g)	Članak 2. stavak 5.
—	Članak 2. stavci od 6. do 71.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
—	Članak 13.
—	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 16. stavci od 1. do 3.	Članak 16. stavci od 1. do 4.
—	Članak 16. stavci od 5. do 8.
Članak 16. stavci od 4. do 5.	Članak 16. stavci od 9. do 11.
—	Članak 16. stavci 12. i 13.
—	Članak 17.
Članak 14. stavak 1.	Članak 18. stavak 1.
—	Članak 18. stavak 2.
Članak 14. stavci od 2. do 5.	Članak 18. stavci od 3. do 6.
—	Članak 18. stavci od 7. do 11.
—	Članak 19. stavak 1.
Članak 16. stavak 6.	Članak 19. stavci 2. i 3.

⁽¹⁾ Prema sadržaju članka 5. stavka (52) u Ugovornim stranama Energetske zajednice Prilog III. nije primjenjiv. Međutim, članak 70. ove Uredbe upućuje na korelacijsku tablicu iz Priloga III.

Uredba (EZ) br. 714/2009	Ova Uredba
—	Članak 19. stavci 4. i 5.
—	Članak 20.
—	Članak 21.
—	Članak 22.
Članak 8. stavak 4.	Članak 23. stavak 1.
—	Članak 23. stavci od 2. do 7.
—	Članak 25.
—	Članak 26.
—	Članak 27.
Članak 4.	Članak 28. stavak 1.
—	Članak 28. stavak 2.
Članak 5.	Članak 29. stavci od 1. do 4.
—	Članak 29. stavak 5.
Članak 8. stavak 2. (prva rečenica)	Članak 30. stavak 1. točka (a)
Članak 8. stavak 3. točka (b)	Članak 30. stavak 1. točka (b)
—	Članak 30. stavak 1. točka (c)
Članak 8. stavak 3. točka (c)	Članak 30. stavak 1. točka (d)
—	Članak 30. stavak 1. točke (e) i (f)
Članak 8. stavak 3. točka (a)	Članak 30. stavak 1. točke (g) i (h)
Članak 8. stavak 3. točka (d)	Članak 30. stavak 1. točka (i)
—	Članak 30. stavak 1. točka (j)
Članak 8. stavak 3. točka (e)	Članak 30. stavak 1. točka (k)
—	Članak 30. stavak 1. točka (l)
—	Članak 30. stavak 1. točke od (m) do (o)
Članak 8. stavak 5.	Članak 30. stavci 2. i 3.
Članak 8. stavak 9.	Članak 30. stavak 4.
Članak 10.	Članak 30. stavak 5.
Članak 9.	Članak 31.
Članak 11.	Članak 32.
Članak 12.	Članak 33.
—	Članak 34.
—	Članak 35.
—	Članak 36.
—	Članak 37.
—	Članak 38.
—	Članak 39.
—	Članak 40.
—	Članak 41.
—	Članak 42.
—	Članak 43.
—	Članak 44.
—	Članak 45.
—	Članak 46.
—	Članak 47.

Uredba (EZ) br. 714/2009	Ova Uredba
Članak 8. stavak 10.	Članak 48.
Članak 13.	Članak 49.
Članak 2. stavak 2. (zadnji podstavak)	Članak 49. stavak 7.
Članak 15.	Članak 50. stavci od 1. do 6.
Prilog I. točka 5.10	Članak 50. stavak 7.
Članak 3.	Članak 51.
—	Članak 52.
—	Članak 53.
—	Članak 54.
—	Članak 55.
—	Članak 56.
—	Članak 57.
—	Članak 58.
Članak 8. stavak 6.	Članak 59. stavak 1. točke (a), (b) i (c)
—	Članak 59. stavak 1. točke (d) i (e)
—	Članak 59. stavak 2.
Članak 6. stavak 1.	Članak 59. stavak 3.
Članak 6. stavak 2.	Članak 59. stavak 4.
Članak 6. stavak 3.	Članak 59. stavak 5.
—	Članak 59. stavak 6.
Članak 6. stavak 4.	Članak 59. stavak 7.
Članak 6. stavak 5.	Članak 59. stavak 8.
Članak 6. stavak 6.	Članak 59. stavak 9.
Članak 8. stavak 1.	Članak 59. stavak 10.
Članak 6. stavak 7.	—
Članak 6. stavak 8.	—
Članak 6. stavci 9. i 10.	Članak 59. stavci 11. i 12.
Članak 6. stavak 11.	Članak 59. stavci 13. i 14.
Članak 6. stavak 12.	Članak 59. stavak 15.
Članak 8. stavak 2.	Članak 59. stavak 15.
—	Članak 60. stavak 1.
Članak 7. stavak 1.	Članak 60. stavak 2.
Članak 7. stavak 2.	Članak 60. stavak 3.
Članak 7. stavak 3.	—
Članak 7. stavak 4.	—
—	Članak 61. stavak 1.
—	Članak 61. stavak 2.
Članak 18. stavak 1.	Članak 61. stavak 3.
Članak 18. stavak 2.	—
Članak 18. stavak 3.	Članak 61. stavak 4.
Članak 18. stavak 4.	—
Članak 18. stavak 4.a	Članak 61. stavak 5.
Članak 18. stavak 5.	Članak 61. stavci 5. i 6.
Članak 19.	—

Uredba (EZ) br. 714/2009	Ova Uredba
Članak 21.	Članak 62.
Članak 17.	Članak 63.
—	Članak 64.
Članak 20.	Članak 65.
Članak 22.	Članak 66.
Članak 23.	Članak 67.
Članak 24.	—
—	Članak 68.
—	Članak 69.
Članak 25.	Članak 70.
Članak 26.	Članak 71.

PRILOG IV.

REGIONALNI KOORDINACIJSKI CENTRI ZA REGIJE POGONA SUSTAVA

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Regionalni koordinacijski centri sa sjedištem u Ugovornoj strani definirani člancima 2. do 4. ovog Priloga ovlašteni su za obavljanje zadaća i misija u skladu s Uredbom (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC.
2. Regionalni koordinacijski centri sa sjedištem u državi članici definirani člancima 2. do 4. ovog Priloga ovlašteni su za obavljanje zadaća i misija u skladu s Uredbom (EU) 2019/943.

Članak 2.

Regionalni koordinacijski centri za *Shadow* SEE SOR

1. Za granice zona trgovanja između Ugovornih strana, regionalni koordinacijski centri u Solunu (Grčka), Beogradu (Srbija) ili Münchenu (Njemačka) preuzimaju uloge regionalnih koordinacijskih centara u regiji pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow* SEE SOR) ⁽¹⁾.
2. Za granice zona nadmetanja između država članica i Ugovornih strana, regionalni koordinacijski centri u Solunu (Grčka) ili Münchenu (Njemačka) preuzimaju uloge regionalnih koordinacijskih centara u regiji pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow* SEE SOR), osim ako svi dotični susjedni operatori prijenosnih sustava Europske unije pristaju na regionalni koordinacijski centar sa sjedištem u Ugovornoj strani.
3. Stavci 1. i 2. ovog članka ne primjenjuju se ako i u mjeri u kojoj je donesena odluka u skladu s postupkom navedenim u članku 35. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/943 prije isteka roka navedenog u članku 2. Odluke Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC. U tom slučaju, odluka uključuje regionalne koordinacijske centre sa sjedištem Europskoj uniji za granice zona trgovanja između država članica i Ugovornih strana, osim ako svi dotični susjedni operatori prijenosnih sustava Europske unije pristaju na regionalni koordinacijski centar sa sjedištem u Ugovornoj strani.

Članak 3.

Regionalni koordinacijski centri za EE SOR

Nakon dogovora dioničara dotičnih regionalnih koordinacijskih centara, regionalni koordinacijski centri za regiju pogona sustava istočne Europe (EE SOR) ⁽²⁾ je Regionalni koordinacijski centar za regiju pogona sustava srednja Europa (*Central* RCC) ⁽³⁾.

Članak 4.

Prilagodbe regionalnih koordinacijskih centara

Prilagodbe konfiguracije regionalnih koordinacijskih centara navedenih u ovom Prilogu podliježu prijedlogu svih operatora prijenosnog sustava u regiji pogona sustava definiranoj u ovom Prilogu i postupcima odobrenja u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2019/943. Prijedlog uključuje regionalne koordinacijske centre smještene u Europskoj uniji za granice zona trgovanja između država članica i Ugovornih strana, osim ako svi dotični susjedni operatori prijenosnih sustava Europske unije pristaju na regionalni koordinacijski centar sa sjedištem u Ugovornoj strani.

Članak 5.

Provedba i praćenje

U roku od šest mjeseci nakon njihove uspostave regionalni koordinacijski centri definirani člancima 2. do 4. ovog Priloga dotičnim regulatornim tijelima dostavljaju:

⁽¹⁾ eng. Shadow South-East Europe System Operation Region

⁽²⁾ eng. Regional Coordination Centres for the Eastern Europe System Operation Region

⁽³⁾ eng. Regional Coordination Centre for the Central Europe System Operation Region

- (a) organizacijske, financijske i operativne mjere potrebne za osiguranje učinkovitog, sigurnog i pouzdanog rada međusobno povezanog prijenosnog sustava;
 - (b) plan provedbe za početak rada regionalnih koordinacijskih centara;
 - (c) statute i poslovničke regionalnih koordinacijskih centara;
 - (d) opis procesa suradnje u skladu s člankom 38. ove Uredbe;
 - (e) opis dogovora koji se odnose na odgovornost regionalnih koordinacijskih centara u skladu s člankom 47. ove Uredbe.
-

PRILOG V.

REGIJE POGONA SUSTAVA U ENERGETSKOJ ZAJEDNICI

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovaj Prilog određuje operatore prijenosnog sustava (TSO-ove), zone nadmetanja (BZ-ove), granice zona trgovanja, regije za proračun kapaciteta (CCR) kako je definirano u skladu s člankom 15. Uredbe 2015/1222, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, i regije koordinacije isključenja (OCR) koja su obuhvaćena pojedinačnim regijama pogona sustava (SOR-ovim) uspostavljenim u skladu s ovom Uredbom, odražavajući međuovisnost elektroenergetskog sustava u smislu tokova, kao i već uspostavljenim geografskim regijama pogona sustava unutar EU procesa.
2. Ovaj Prilog također određuje kako se odvija koordinacija između regionalnih koordinacijskih centara za granice zona trgovanja u susjedstvu regija pogona sustava (SOR-ova).

Članak 2.

Regije pogona sustava

1. Regije pogona sustava (SOR-ovi) uključuju operatore prijenosnog sustava (TSO-ove) koji su određeni ili su im dodijeljene odgovornosti koje su relevantne za pogon sustava, kao što su, ali nisu ograničeni na: proračun kapaciteta, procjenu potrebnih korektivnih mjera kako bi se osigurala sigurnost cijelog sustava, koordinaciju svih prekida kako bi se osigurala sigurnost i učinkovitost, procjenu adekvatnosti i zadaće vezane uz osiguranje uravnoteženja sustava.
2. Operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) iz regija pogona sustava (SOR-ova) u Energetskoj zajednici trebaju surađivati s operatorima prijenosnog sustava (TSO-ovima) iz regija uspostavljenih prema Uredbi (EU) 2019/943 i posebno se savjetovati s onim operatorima prijenosnog sustava (TSO-ovima) u kojima se regije pogona sustava preklapaju s regijama za izračun kapaciteta.
3. Prilikom savjetovanja s relevantnim dionicima, operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) svake regije pogona sustava (SOR-a) u najvećoj mjeri uzimaju u obzir stavove koje su izrazili operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) uključeni u regiju za proračun kapaciteta (CCR), ali koji nisu uključeni u regiju pogona sustava (SOR) spomenute regije za proračun kapaciteta (CCR-a).
4. U slučaju izmjena i dopuna regija za izračun kapaciteta popis zona nadmetanja, granica zona trgovanja i operatora prijenosnog sustava u regijama pogona u skladu sa stavkom 5. smatra se da odražava promjene u određivanju regija za izračun kapaciteta.
5. U slučaju izmjena i dopuna regija za izračun kapaciteta u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2015/1222 i dok se takve izmjene ne ugrade u ovaj dokument, popis zona nadmetanja, granica zona trgovanja i operatora prijenosnog sustava u regijama pogona u skladu sa stavkom 5. smatra se da odražava promjene u određivanju regija za izračun kapaciteta. To ne dovodi u pitanje pravo relevantnih operatora prijenosnog sustava prema članku 36. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/943 da podnesu prijedlog Agenciji za suradnju energetskih regulatora (ACER)-u za izmjene i dopune.
6. Prilikom razvoja postupaka za usvajanje i reviziju koordiniranih radnji i preporuka, u skladu s člankom 42. Uredbe (EU) 2019/943, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC, operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow SEE SOR*) savjetuju se s predmetnim operatorima prijenosnog sustava (OPS-ovima) susjednih regija pogona sustava (SOR-ova) gdje se radi o granicama zona trgovanja navedenim u stavku 1. Pritom operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow SEE SOR*) u najvećoj mjeri uzimaju u obzir stavove koje su izrazili predmetni operatori prijenosnog sustava (OPS-ovi) susjednih regija pogona sustava (SOR-ova).

7. Regije pogona sustava definiraju se kako slijedi

	Regije za proračun kapaciteta (CCR)	Operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi)	Zone nadmetanja (BZ-ovi)	Granice zona trgovanja
regija pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (<i>Shadow</i> SEE SOR)	<i>Shadow</i> SEE CCR	Operatori i Sistemit te Transmetimit sh.a. (OST) Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini (NOS BiH) Operator sistemi, transmisioni dhe tregu Sh.A. (KOSTT) Crnogorski elektroprenosni sistem AD (CGES) Makedonski Elektroprenosen Sistem Operator AD (MEPSO) Elektromreža Srbije AD (EMS)	Albanija (AL) Bosna i Hercegovina (BA) Kosovo* (KS) Crna Gora (ME) Sjeverna Makedonija (MK) Srbija (RS)	<i>Shadow</i> SEE CCR granice zona trgovanja ITME CCR granice zona trgovanja
regija pogona sustava istočne Europe (EE SOR)	EE CCR	Ukrenerg NPC SE (Ukrenerg) I.S. Moldelectrica (Moldelectrica)	Ukrajina (UA) Moldova (MD)	EE CCR granice zona trgovanja

Članak 3.

Koordinacija granica zona trgovanja u susjedstvu *Shadow* SEE SOR

1. Granice zona trgovanja u susjedstvu regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow* SEE SOR):
- Hrvatska – Bosnia and Hercegovina (HR - BA), Croatian Transmission System Operator Ltd. (*Hrvatski operator prijenosnog sustava*) (HOPS) i Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini (NOS BiH)
 - Hrvatska – Srbija (HR - RS), Croatian Transmission System Operator Ltd. (*Hrvatski operator prijenosnog sustava*) (HOPS) i Elektromreža Srbije AD (EMS)
 - Mađarska – Srbija (HU - RS), Hungarian Independent Transmission Operator Company Ltd (*Mađarski neovisni operator prijenosa*) (MAVIR) i Elektromreža Srbije AD (EMS)
 - Rumunjska – Srbija (RO - RS), Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” S.A. i Elektromreža Srbije AD (EMS)
 - Bugarska – Srbija (BG - RS), Elektroenergien Sistemen Operator EAD (ESO) i Elektromreža Srbije AD (EMS)
 - Bugarska – Sjeverna Makedonija (BG - MK), Elektroenergien Sistemen Operator EAD (ESO) i Makedonski Elektroprenosen Sistem Operator AD (MEPSO)
 - Grčka – Sjeverna Makedonija (BG - MK), Independent Power Transmission Operator S.A. (*Neovisni operator elektroprijenosa*) (IPTO) i Makedonski Elektroprenosen Sistem Operator AD (MEPSO)
 - Grčka – Albanija (GR - AL), Independent Power Transmission Operator S.A. (*Neovisni operator elektroprijenosa*) (IPTO) i Operatori i Sistemit te Transmetimit sh.a. (OST)
 - Italija – Crna Gora (IT - ME), TERNA Rete Elettrica Nazionale S.p.A (TERNA) i Crnogorski elektroprenosni sistem AD (CGES)

2. Regionalni koordinacijski centri (RCC-ovi) definirani u Prilogu IV. za regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow SEE SOR*) koordiniraju granice zona trgovanja navedene u stavku 1. u skladu s primjenjivim odredbama, uvjetima i metodologijama, i svojom misijom kako je utvrđeno ovom Uredbom ili Uredbom (EU) 2019/943 u slučaju da regionalni koordinacijski centar ima sjedište u državi članici.

3. Operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) navedeni u stavku 1. koji su dio regija pogona sustava (SOR-ova) definiranih od strane Agencije za suradnju energetske regulatora, sudjeluju u koordinaciji granica kroz regionalni koordinacijski centar (RCC) koji su definirali operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) iz regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow SEE SOR-a*).

4. Regionalni koordinacijski centri (RCC-ovi) koje su definirali operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) iz regije pogona sustava jugoistočna Europa u sjeni (*Shadow SEE SOR*) imaju sporazume s regionalnim koordinacijskim centrima (RCC-ovima) definiranim za susjedne regije pogona sustava (SOR-ove) koje je definirala Agencija za suradnju energetske regulatora, regija pogona sustava srednja Europa (*Central Europe SOR*) i regija pogona sustava jugoistočna Europa (SEE SOR).

Članak 4.

Koordinacija granica zona trgovanja u susjedstvu EE SOR

1. Granice zona trgovanja u susjedstvu regije pogona sustava istočne Europe (EE SOR) su:

- Ukrajina – Poljska (UA - PL), Ukrenergo NPC SE (Ukrenergo) i PSE S.A. (PSE)
- Ukrajina – Slovačka (UA - SL), Ukrenergo NPC SE (Ukrenergo) i Slovenská elektrizaná prenosová sústava, a.s. (SEPS)
- Ukrajina – Mađarska (UA - HU), Ukrenergo NPC SE (Ukrenergo) i Hungarian Independent Transmission Operator Company Ltd (*Mađarski neovisni operator prijenosa*) (MAVIR)
- Ukrajina – Rumunjska (UA - RO), Ukrenergo NPC SE (Ukrenergo) i Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” S.A (TEL)
- Moldova – Rumunjska (MD - RO), I.S. Moldelectrica (MED) i Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” S.A (TEL).

2. Regionalni koordinacijski centar (RCC) ovlašten za regiju pogona sustava istočne Europe (EE SOR) u skladu s Prilogom IV. koordinira granice zona trgovanja navedene u stavku 1. u skladu s primjenjivim odredbama, uvjetima i metodologijama, i svojom misijom kako je utvrđeno ovom Uredbom ili Uredbom (EU) 2019/943 u slučaju da regionalni koordinacijski centar ima sjedište u državi članici.

3. Operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) navedeni u stavku 1. koji su dio regija pogona sustava (SOR-ova) definiranih od strane Agencije za suradnju energetske regulatora, sudjeluju u koordinaciji granica kroz regionalni koordinacijski centar (RCC) koji su definirali operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) iz regije pogona sustava istočne Europe (EE SOR).

4. Regionalni koordinacijski centar (RCC) koji su definirali operatori prijenosnog sustava (TSO-ovi) iz regije pogona sustava istočne Europe (EE SOR) ima sporazume s regionalnim koordinacijskim centrima (RCC-ovima) definiranim za susjedne regije pogona sustava (SOR-ove) koje je definirala Agencija za suradnju energetske regulatora, regija pogona sustava srednja Europa (*Central Europe SOR*) i regija pogona sustava jugoistočna Europa (SEE SOR).

Članak 5.

Odstupanja i prilagodbe

1. Članak 2. ne primjenjuje se ako i u mjeri u kojoj je donesena odluka u skladu s postupkom navedenim u članku 36. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/943 prije isteka roka navedenog u članku 2. Odluke Ministarskog vijeća 2022/03/MC-EnC. U tom slučaju odlukom se utvrđuje i način koordinacije između regionalnih koordinacijskih centara u vezi s granicama zona trgovanja u susjedstvu uspostavljenih regija pogona sustava (SOR-ova).

2. Prilagodbe konfiguracije regija pogona sustava navedenih u ovom Prilogu podliježu prijedlogu ENTSO-a za električnu energiju i odluci Agencije za suradnju energetske regulatora u skladu s člankom 36. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/943.